

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՃԱՆՉՅԱԻ ՏՈՆԵՃՔԻ ԵՒ ԼՈՒԿԱՆՍՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ռուսիոյ նախագահ Վ. Փութին 21 Փետրուարին երկու հրամանագիր ստորագրեց՝ ճանչնալով Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւնները:

Ռուսիոյ եւ Նշեալ հանրապետութիւններու ղեկավարները բարեկամութեան, գործակցութեան եւ փոխօգնութեան մասին պայմանագիրներ ստորագրեցին: Փութին նախագահներ Տենիս Փուշիլը եւ Լեոնիթ Փասեչնիքը շնորհաւորեց այդ պայմանագիրներու ստորագրումին առիթով: Փութին հաստատեց. «Մինչեւ 1917 թուական Ուքրանիա գոյութիւն չէ ունեցած: Ուքրանիան ստեղծած է Լեոնիքը... Ստորագրեցի Տոնեցքի եւ Լուկանսքի Հանրապետութիւններու անկախութիւնը ճանչնալու մասին հրամանագիրը. կը դիմեմ Ռուսիոյ Դաշնութեան խորհուրդին վաւերացնելու զայն», արձանագրեց նախագահ Վլատիմիր Փութին:

Արցախ Կ'որոշուի Տոնեցքի եւ Լուկանսքի Անկախութեան Ճանաչուի Ռուսիոյ Որոշումը

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Արայիկ Յարութիւնեան ողջունած է Ռուսիոյ նախագահին կողմէ Տոնեցքի եւ Լուկանսքի ժողովրդական հանրապետութիւններու անկախութիւնը ճանչնալու որոշումը: Նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանը այս մասին գրած է Դիմատետրի իր էջին վրայ:

Ռուսիոյ նախագահին որոշումը ողջունած է նաեւ Արցախի Հանրապետութեան Ազգային ժողովի նախագահ Արթուր Թովմասեան:

ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԸՔՏԱՏ. «ՌՈՒՍԻՈՅ ԿՈՂՄԵ ՏՈՆԵՃՔԻ ԵՒ ԼՈՒԿԱՆՍՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԱՆԿԱՏՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄԸ` ՀԱՄԱՇԱՐՀԱՅԻՆ ԽԱՂԱՊԻԹԵԱՆ ՊԱՀՊԱՄԱՆ ԱՌՈՒՄՈՎ ԿՐԱԿԱՆ ԲԱՅՆ ՄԸՆ Է»

Երեքշաբթի, 22 Փետրուար 2022-ին, ՍԱՆԱ հաղորդեց, որ Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար դոկտ. Ֆայսալ ալ Մըքտատ Մոսկուայի մէջ «Վալտայ»-ի երկխօսութեան հանդիպումին ընթացքին յայտնեց, որ Ռուսիոյ նախագահ Վլատիմիր Փութին իր արտասանած ճառով յարմար պատասխանը տուաւ արեւմտեան պետութիւններուն, յայտնելով, որ անոնք տարիներ է ի վեր ահաբեկչութեան զօրակցութիւն կը կանգնին, կը պատերազմին իրենց քաղաքականութեան հակասող պետութիւններուն հետ եւ զանոնք ազատութեան ու ռազմավարութեան թշնամիներ կը համարեն: Նախարար

Մըքտատ հաստատեց, որ Ռուսիոյ Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւններուն անկախութեան ճանաչումը համաշխարհային խաղաղութեան, միջազգային օրէնքին, ՄԱԿ-ի պայմանագիրին եւ միջազգային յարաբերութիւններու պահպանման գծով դրական քայլ մըն է: Նախարար Մըքտատ ըսաւ. «Երկար ժամանակէ ի վեր կը գործակցեինք Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւններուն հետ, ներկայ իրավիճակը գործակցութիւնը պիտի ամրապնդէ մեր միջեւ: Սուրիան տասնմէկ տարիէ ի վեր ահաբեկչական անսխալ ընթաց պատերազմի դէմ կը պայքարի, եւ բոլորը լաւ կ'իմանան, որ մենք ահաբեկչութեան դէմ հզօր յաղթանակ տարինք՝ շնորհիւ սուրիական բանակին եւ Սուրիոյ հաւատարիմ դաշնակիցներուն, զլիաւորաբար Ռուսիոյ»:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՄՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ ՏՈՆԵՃՔԻ ԵՒ ԼՈՒԿԱՆՍՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄՇԱԿԵԼՈՒ

Երեքշաբթի, 22 Փետրուար 2022-ին, Սուրիոյ նախագահութեան պաշտօնական կայքը յայտարարեց, որ 21 Դեկտեմբեր 2021-ին, ռուսական Տոմայի երեսփոխան Տիմոթի Սապլէնի նախագահութեամբ ռուսական պատուիրակութեան մը Դամասկոս այցելութեան ընթացքին, նախագահ Ասատ Սուրիոյ պատրաստակամութիւնը յայտնեց Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութեան անկախութեան ճանաչումին գծով: Սուրիոյ Հանրապետութեան այս կեցուածքը կը մեկնի Սուրիոյ այն համոզումէն, որ ուքրանական տագնապը արեւմուտքի, զլիաւորաբար ԱՄՆ-ի, արտադրութիւնն է, որպէսզի ժողովուրդներ քայքայուին եւ Ռուսիոյ ազգային անվտանգութիւնը խախտուի, յատկապէս, որ Ռուսիոյ մայրուն սկզբունքներէն մէկը արեւմտեան քաղաքականութեան դէմ պայքարն է: Նախարարութիւնը եզրափակելով շեշտեց, որ Սուրիան պատրաստակամութիւն կը յայտնէ Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւններուն հետ բեղուն յարաբերութիւններ մշակելու, հիմուած՝ փոխադարձ յարգանքի եւ գործակցութեան վրայ:

ՊԱՅՏԸՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ ՄՏՈՐԱԳՐԵՅՑ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՃԱՄԻՋՈՅՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

ԱՄՆ նախագահ Պայտըն Ռուսիոյ կողմէ Տոնեցքի ու Լուկանսքի ճանաչումին ի պատասխան պատժամիջոցներու առաջին հրամանագիրը ստորագրեց:

ԱՄՆ նախագահը ըսաւ, որ պատժամիջոցները կ'առնչուին բոլոր այն անձերուն ու կազմակերպութիւններուն, որոնք կը գործեն Ուքրանիոյ այդ տարածքներուն մէջ: Արեւմուտքի երկիրները եւ ՄԱԿ-ը դատապարտած են Ռուսիոյ որոշումը: Շարք մը երկիրներ Ռուսիոյ կողմէ ուղղած են յետս կոչելու ճանաչման որոշումը, յայտնելով, որ այդպիսով Միւսքի համաձայնութիւնները չեղեալ համարուած են:

ԹՈՒՐԵԻԱ ՊԱՏԱՊԱՐՏԱԾ Է ՌՈՒՍԻՈՅ ԿՈՂՄԵՆ ՏՈՆԵՃՔԻ ԵՒ ԼՈՒԿԱՆՍՔԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄԸ

Թուրքիոյ Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը դատապարտած է Ռուսիոյ նախագահ Փութինի որոշումը՝ Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւններու ճանաչման գծով:

«Ռուսիոյ որոշումը՝ ճանչնալու այսպէս կոչուած Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւնները, կը հակասէ Միւսքի համաձայնութիւններուն եւ կը ներկայացնէ Ուքրանիոյ քաղաքական միասնութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան ակնյայտ խախտում», ըսուած է Թուրքիոյ ԱԳՆ յայտարարութեան մէջ: «Ռուսիոյ որոշումը անընդունելի է, մենք կը մերժենք անիկա», ասելուց ուստի հաղորդագրութեան մէջ: Յայտարարութեան մէջ նշուած է նաեւ, որ Թուրքիա կը վերահաստատէ իր յանձնառութիւնը Ուքրանիոյ քաղաքական միասնութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան պահպանման եւ կոչ կ'ուղղէ բոլոր շահագրգիռ կողմերուն գործելու ողջախիտութեամբ եւ պահպանելու միջազգային իրաւունքը:

Խմբագրական

ԼՐՁԱԳՈՅՆ ՎՏԱՆԳԻ ՊԱՅՈՒՆ

Ռուսիոյ կողմէ Տոնեցքի եւ Լուկանսքի հանրապետութիւններու ճանաչումը, յատկապէս Ռուսիոյ նախագահին ճանաչման հրամանագիրին մէջ արձանագրուած այն հաստատումը, թէ «Մինչեւ 1917 թուական Ուքրանիա գոյութիւն չէ ունեցած: Ուքրանիան ստեղծած է Լենինը...», կրկին լոյսին կը բերեն Հայաստանի դիւանագիտութեան կորսնցուցած կարելիութիւնները:

23 Փետրուարին Փուրթիի եւ Ալիեւի շուրջ չորս ժամ տեւած բանակցութիւններէն վերջ, Ատրպէյճանի նախագահը կրկին կը պահանջէր, որ «Հայաստան կատարէ 9 Նոյեմբերի համաձայնագիրով ստանձնած իր պարտաւորութիւնները՝ դուրս բերելով իր զօրքերը Լեռնային Ղարաբաղէն եւ ապահովելով հաղորդակցութիւնը Ատրպէյճանի հիմնական մասին եւ Նախիջեւանին միջեւ»:

Հայաստանին Արցախի հետ գէթ ռազմավարական դաշինք կը կարգուի առաջադրանքը բարձրացուցած էր Հայ Ֆեդերատիվական Դաշնակցութիւնը 44-օրեայ պատերազմէն առաջ: Այդ դաշինքի կըրուած ըլլալուն պարագային այսօր Ատրպէյճան չէր կրնար պարտադրել հայկական ուժերուն դուրս բերումը Արցախէն:

Ցաւօք այդ առիթը կորսնցուցին Հայաստանի իշխանութիւնները՝ Հայաստանի քաղաքական ուժերուն հետ ազգային շահերու վրայ հիմնուած արդիւնաւետ երկխօսութեան ու գործակցութեան մօտեցումներուն նկատմամբ անլրջութիւն ցուցաբերելով:

Պաքուն եւ Մոսկուան այսօր պաշտօնապէս դաշնակիցներ են, ընդ որում անոնց ստորագրած հռչակագիրը կը նախատեսէ երկու երկիրներու ռազմական անվտանգութեան պահպանումը եւս: Մասնաւորաբար, Պաքուն պնդումով, ստորագրուած փաստաթուղթին մէջ կը նշուի, թէ «Անվտանգութիւնը ապահովելու, խաղաղութիւնն ու կայունութիւնը պահպանելու համար Ռուսիոյ Դաշնութիւնը եւ Ատրպէյճանի Հանրապետութիւնը կրնան դիտարկել միմեանց ռազմական օգնութիւն տրամադրելու կարելիութիւնը»:

Ալիեւ մամուլի ասուլիսին կը շեշտէր նաեւ, որ հռչակագիրով կողմերը կը ճանչնան միմեանց տարածքային ամբողջականութիւնը եւ պարտին չմիջամտել միմեանց ներքին գործերուն:

Այս հաստատումով Ատրպէյճան կը ձգտէր բացառել Արցախի ազատագրման որեւէ փորձ, Ռուսիան եւս պարտաւորութեան տակ ղնելով այս առումով, իսկ Ռուսիա ՆԱԹՕ-ի ուժերուն Ատրպէյճանի ճամբով իր սահմանները հասնելու վտանգը կը բացառէր՝ Ատրպէյճանը իր դաշնակիցը դարձնելով:

Երկու երկիրներու նախագահները իրենց ազգային անվտանգութեան պահպանման համար դիւանագիտական ամեն միջոցի դիմեցին ու կը դիմեն, իսկ Հայաստանի իշխանութիւնները կը մնան լուռ...

Լուռ էին անոնք, երբ 44-օրեայ պատերազմին առիթը ունեին ճանչնալու Արցախի անկախութիւնը, յատկապէս երբ Ատրպէյճան կը խախտէր Ռուսիոյ եւ Ֆրանսայի միջնորդութեամբ յայտարարուած զինադադարները:

Լուռ էին, երբ վերոյիշեալ հռչակագիրով Ատրպէյճան իր տարածքային ամբողջականութիւնը կ'ամրագրէր, մինչդէռ Հայաստան ոչ մէկ բանակցութեան կամ յայտարարութեան մէջ արտայայտուած էր ու կ'արտայայտուէր արցախցիներու ազգային ինքնորոշման իրաւունքին մասին, Նոյնիսկ երբ Ատրպէյճան Հայաստանի նախկին նախագահներուն նկատմամբ հետախուզում կը յայտարարէր յայտնելով, որ Զոհարեան եւ Սարգսեան 2 Սեպտեմբեր 1991-ին հռչակեցին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը: Մինչդէռ անկախութիւնը կը հռչակեն ժողովուրդները՝ քուէարկութեամբ կիրարկելով իրենց ազգային ինքնորոշման իրաւունքը:

Տակաւին Արցախի մէջ մշակութային կոթողներ կ'աղաւաղուին, հայութեան ներկայութիւնը ջնջելու յստակ նպատակով, իսկ լռութիւնը կը շարունակուի:

Հայաստանի ազգային շահերը չեն պաշտպանուիր, փոխարէնը Ատրպէյճան, Թուրքիա եւ Ռուսիա աշխոյժ դիւանագիտութիւն կը վարեն թէ՛ դաշնակցային յարաբերութիւններ գարգացնելու, թէ՛ իրենց ազգային անվտանգութիւնը ամրագրելու եւ թէ՛ ազդեցութեան իրենց գօտին ընդլայնելու տարածաշրջանին մէջ:

Հայաստանի ինքնիշխանութիւնը, ազգային անվտանգութեան պահպանման կարելիութիւնները կը գահավիժին, պիտի գահավիժին, եթէ ներկայ գարգացումներուն լոյսին տակ երկրի ազգային ուժերը համախմբուելով այս քառսն դուրս գալու գործնական միջոցներու չձեռնարկեն:

«Գ.»

-Զորքէջարքի, 23 Փետրուար 2022-ին, ՍԱՆԱ հաղորդեց, որ կէսգիշերուան ժամը 12:30-ին, Իսրայէլ հրթիռներ արձակեց Կուանէն Զունէթրայի ուղղութեամբ, որուն հետեւանքով նիթական բազմաթիւ վնասներ արձանագրուեցան:

-Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար Ֆայսալ Մըքտատի հետ մամուլի ասուլիսի ընթացքին յայտնեց, որ Սուրիոյ դէմ իսրայէլեան հարուածները կրնան շրջանային ճակատումի յանգեցնել, միջազգային օրէնքի խախտում են եւ կ'ակահարեն Դամասկոսի ահաբեկչութեան դէմ պայքարելու կարողութիւնը: Լաւրով նաեւ յայտարարեց. «Մենք կը զօրակցինք Սուրիոյ Արաբական լիկա վերադարձին»:

-Սուրիոյ կրթութեան նախարար դոկտոր Տարեմ Թապպաա ՄԱԿ-ի Կրթութեան, Գիտութեան եւ Մշակութային կազմակերպութեան՝ ԻՒՆԵՍԿՕ-ի Պէյրութի գրասենեակի տարածաշրջանային կրթութեան վարչութեան աստեւապետ Հանա Եոշիմիտոյի հետ քննարկեց կրթական գործակցութեան ոլորտները խորացնելու եւ այս առումով ազգային կարիքները ճշդելու անհրաժեշտութիւնը:

Նախարար Թապպաա Զորքէջարքի օր նախարարութեան շէնքին մէջ տեղի ունեցած հանդիպման ընթացքին ընդօժեց, որ կրթութիւնը պետք է մատչելի ըլլայ սուրիացի բոլոր երեխաներուն համար եւ դուրս գալ ճգնաժամի ազդեցութենէն՝ մատնանշելով նախարարութեան եւ կազմակերպութեան միջեւ գործակցութեան կարեւորութիւնը, յատկապէս Տարապաի գիւղերուն մէջ դպրոցներ բանալու, ինչպէս նաեւ Զունէթրայի, Հալաբի դպրոցներուն յաւելեալ որակաւոր նստարաններ ապահովելու եւ կրթական միջավայրն ու ծրագիրները բարելաւելու համար:

- Ռուս ակադեմիկոս եւ քաղաքական վերլուծաբան Վիտալի Նաում-Կին ընդգծած է, որ Արեւմուտքի տնտեսական պատժամիջոցները, որոնք կը կիրառուին Սուրիոյ դէմ, ինչպէս նաեւ ամերիկեան ու թրքական բռնագրաւիչ ուժերու ներկայութիւնը սուրիական տարածքներու վրայ մեծապէս կը վնասեն Սուրիոյ տնտեսութեան եւ սուրիացիներու կենցաղային իրավիճակին:

Մոսկուայի մէջ ՍԱՆԱ-ի թղթակիցին տուած հարցազրոյցին ընթացքին Նաում-Կին պարզեց, որ Ռուսիոյ եւ Սուրիոյ գործակցութիւնը այն գործօններէն են, որոնք կ'օգնեն Սուրիոյ տնտեսական գարգացման եւ պատժամիջոցներու հետեւանքներու մեղմացման:

- Կիրակի, 20 Փետրուար 2022-ին, Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարար դոկտ. Ֆայսալ ալ Մըքտատ յայտնեց, որ Սուրիոյ վրայ իսրայէլեան յարձակումները կը սպառնան միջազգային անվտանգութեան եւ խաղաղութեան: Նախարար Մըքտատ Մոսկուայի մէջ «Ռուսիա Այսօր» պատկերասփիւռային կայանին հետ ունեցած հարցազրոյցին ընթացքին իր խօսքը ուղղելով Իսրայէլի ըսաւ. «Դամասկոսի համբերութիւնը փորձի ենթակա չէ: Դամասկոս անպատասխան պիտի չձգէ եւ որեւէ ժամանակ կրնայ փոխադարձել Իսրայէլեան յարձակումներուն»:

Սուրիական հիւսիսային շրջանին մէջ թրքական ուժերուն սանձարձակութիւններուն անդրադառնալով, նախարար Մըքտատ շեշտեց, որ Դամասկոս ամեն ջանք պիտի թափէ Սուրիոյ հիւսիսարեւմտեան տարածքները ազատագրելու թրքական բռնատիրութենէն:

ԱՏՐՊԵՅԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱՊԱՆՆԵՐ ՈՐՊԵՐԹ ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԵՒ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ՀԱՆՐԵՊ ԶԵՏԱԽՈՒՉՈՒՄ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ

Երկուշաբթի, 21 Փետրուար 2022-ին, Ատրպեյճանի ռազմական դատախազութեան յատուկ հետաքննութիւններու բաժանմունքի ղեկավար Էմիլ Թադիեւ յայտնեց, որ Հայաստանի Նախկին Նախագահներ Ռուպերթ Քոչարեանի եւ Սերժ Սարգսեանի հանդէպ հետախուզում յայտարարուած է:

Ըստ ատրպեյճանցի դատախազին, Քոչարեան ու Սարգսեան կը հետախուզուին 1988 թուականէն ծաւալած իրենց գործունեութեան համար:

«1988 թուականի Փետրուարէն վերոնշեալ անձերը հայերուն եւ ատրպեյճանցիներուն միջեւ ազգային թշնամանք եւ ատելութիւն սերմանելու նպատակով (Ստեփանակերտ) քաղաքի կազմակերպութիւններուն եւ գերատեսչութիւններուն մէջ հայ աշխատակիցներուն հետ ժողովներ գումարած են», յայտնեց Թադիեւ:

Բացի ատկէ, ըստ ատրպեյճանական դատախազութեան ներկայացուցիչին, «Քոչարեան եւ Սարգսեան 2 Սեպտեմբեր 1991-ին հռչակեցին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը, Շահումեանի շրջանը անօրինակ անօրէն կցեցին Լեռնային Ղարաբաղին, այդ տարածքներուն մէջ ատրպեյճանական օրէնքներու եւ Ատրպեյճանի Սահմանադրութեան գործողութեան դադարեցման անօրինական որոշում տուին»:

ԲՈՂՈՔԻ ՃՈՅՑ ՄԱՐԶԱՆԱՍԵՐՊԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐԻՆ ԱՈՑԵՒ

Հայ հասարակական, քաղաքական շրջանակներու ներկայացուցիչները 22 Փետրուարին, բողոքի ցոյց իրականացուցած են Երեւանի մէջ՝ Մարզահամերգային համալիրի շէնքին առջեւ, ուր կ'ընթանան Եւրոնեսթ խորհրդարանական վեհաժողովի յանձնաժողովներու նիստերը: Երեւան հիւրընկալած է Եւրոնեսթ ԽՎ-ի Բիւրոյի եւ 2 յանձնաժողովներու միատեղ նիստերու պատուիրակները, որոնց մէջ կան ներկայացուցիչներ Եւրոպական խորհրդարանէն, Արեւելեան գործընկերութեան երկիրներու խորհրդարաններէն Նաեւ Ատրպեյճանէն: Կարէն Տեմիրճեանի անուն մարզահամերգային համալիրին բակը հոծ բազմութիւն հաւաքուած է: Համալիրին ողջ տարածքը հսկողութիւն բանեցուցած են մեծաքանակ ոստիկաններ: Յոյցին մասնակցած են քաղաքացիներ, հասարակական, քաղաքական գործիչներ: Անոնք իրենց վրդովմունքը յայտնած են Եւրոպական պատուիրակութիւններուն՝ Ատրպեյճանի եւ Թուրքիոյ հայատեաց քաղաքականութեան շարունակական դրսեւորումներուն ի տես անտարբեր մնալուն առիթով: Յոյցի մասնակիցները ուշադրութիւն հրաւիրած են Ատրպեյճանի եւ Թուրքիոյ հայատեաց քաղաքականութեան, պատերազմի հետեւանքով գերեզմարուած հայ գերիներուն, Արցախի բռնագրաւուած շրջաններու մէջ իրականացուող մշակութային ցեղասպանութեան վրայ: Յոյցին ընթացքին իրավիճակը լարուած է, ցոյցի մասնակիցներէն մէկը փորձած է ճեղքել ոստիկանական պատնէշը, ապա սկսած է քաշքշուկ ցոյցի մասնակցիներուն եւ ոստիկաններուն միջեւ: Յոյցին կը մասնակցէր Նաեւ ՀՀԴ Հայաստանի Երիտասարդական Միութիւնը, որ Նախապէս յայտարարութիւն տարածած էր՝ կոչ ուղղելով մեր հայրենակիցներուն մասնակցելու այս ցոյցերուն:

ԿՈՉ ԱՐՅԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐՈՒ ՆԱԽԱՊԱՆՆԵՐՈՒՆ

Արցախի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի երեք ընդդիմադիր խմբակցութիւնները Ատրպեյճանի խորհրդարանի պատգամաւորներուն՝ Հայաստան կատարած այցելութեան առնչութեամբ հանդէս եկած են հետեւեալ կոչով. «Հայաստանի եւ Արցախի խորհրդարաններուն միջեւ նուազող յարաբերութիւններու լուծում տակ ՀՀ վարչապետը ջերմ ընդունելութիւն կազմակերպած է Ատրպեյճանի խորհրդարանի պատգամաւորներուն: Նիկոլ Փաշինեան հանդիպում ունեցած է «Եւրոնեսթ» խորհրդարանական վեհաժողովի Հայաստան ժամանած Ատրպեյճանի խորհրդարանի պատգամաւորներուն հետ, իսկ այսօր այդ պատգամաւորները շնորհակալութիւն յայտնած են ՀՀ վարչապետի ջերմ ընդունելութեան համար: Անհանգստացնող է այն հանգամանքը, որ որեւէ տեղեկութիւն չկայ այն մասին, թէ այդ հանդիպումին

ընթացքին քննարկուած են Արցախի Հանրապետութեան եւ լայն հասարակութիւնը յուզող իրական հարցերը՝ առնչուած անվտանգութեան, հայ գերիներու վերադարձին, բռնագրաւուած տարածքներու մէջ մշակութային արժէքներու ոչնչացման եւ մարդու իրաւունքներու ոլորտին մէջ օր օրին վատթարացող հարցերը: Ստեղծուած իրավիճակին մէջ յատկապէս կարեւոր կը համարենք երկու հայկական պետութիւններուն՝ միջխորհրդարանական յանձնաժողովի միջոցով օրէնսդիր մարմիններու գործակցութեան օր առաջ վերսկսումը, ուր պիտի քննարկուին անվտանգային, Ատրպեյճանի եւ Թուրքիոյ հայատեաց քաղաքականութեան շարունակական դրսեւորումներուն համաչափ ու համարժէք արձագանգելու, հայ գերիները վերադարձնելու եւ բազմաթիւ այլ հրատապ հարցեր: Նկատի առնելով մեր տարածաշրջանին մէջ ծաւալող իրադարձութիւնները՝ կոչ կ'ուղղենք Արցախի եւ Հայաստանի Հանրապետութիւններու Ազգային Ժողովներու Նախագահներուն հրատապ կազմակերպելու միջխորհրդարանական յանձնաժողովի նիստ:

Արցախի Հանրապետութեան Ազգային Ժողովի՝ «Արդարութիւն» խմբակցութիւն
«Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն» խմբակցութիւն
«Արցախի Ժողովրդավարական Կուսակցութիւն» խմբակցութիւն
Ստեփանակերտ
22 Փետրուար 2022թ. »:

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽՍՏՕՐԵՆ ԿԸ ԴԱՏԱԴԱՐՏԷ ԱՐՅԱՆԻ ՆԱԽԱՊԱՆՆԵՐԻ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ԵՐԿՈՒ ՆԱԽԱՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵԿԱՏԱՍՐ ՔՐԵԱԿԱՆ ԶԵՏԱՊԵՐՈՒՄ ՅԱՐՈՒՅԵԼԸ

Հայաստանի արտաքին գործոց Նախարարութիւնը խստօրէն դատապարտեց Հայաստանի 2-րդ եւ 3-րդ Նախագահներ Ռուպերթ Քոչարեանի եւ Սերժ Սարգսեանի, ինչպէս նաեւ Արցախի Նախագահ Արայիկ Յարութեանի նկատմամբ Ատրպեյճանի կողմէ քրեական հետապնդումներ յարուցելը՝ զանոնք կոչելով «շինծու եւ հակահայ նկատառումներով թելադրուած»:

«Արցախի քաղաքացիական անձերու արտադատական սպանութիւններու եւ հայ ռազմագերիներու բռնի անհետացումներու մէջ ներգրաւուած անձեր յայտնաբերելու, ինչպէս նաեւ շրջան ահաբեկիչներու բռնի անհետացումներու մէջ ներգրաւուած անձեր յայտնաբերելու, ինչպէս նաեւ շրջան ահաբեկիչներու բռնի անհետացումներու մէջ ներգրաւուած անձեր յայտնաբերելու»:

Ներքերը, յանցագործ ցանցերը բացայայտելու ջանքեր գործադրելու փոխարէն, Ատրպեյճանը նոր թափով կը ծաւալէ երկար տարիներ վարած հայատեաց քաղաքականութիւնը, Լեռնային Ղարաբաղի, Հայաստան-Ատրպեյճան սահմանագծուին մէջ հետագայ լարուածութեան յարուցման նորանոր փորձերու կը ձեռնարկէ», նշուեցաւ յայտարարութեան մէջ:

Հայաստանի արտաքին գործոց Նախարարութիւնը կոչ ուղղեց Ատրպեյճանին՝ կառուցողական դաշտին մէջ լուծումներ փնտռելու, շրջանի բոլոր ժողովուրդներու իրաւունքներու պաշտպանութեան եւ բարօրութեան վերաբերող քայլերու ձեռնարկելու:

Նախարարութիւնը վերահաստատեց շրջանին մէջ «խաղաղ գոյակցութեան եւ փոխադարձ հանդուրժողականութեան հաստատման վերաբերող ջանքեր գործադրելու Հայաստանի Հանրապետութեան յանձնառութիւնը»:

ՀՅԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻՆ ԸՆԴԱՈՎՁ

ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆՆ Ե ԷԱԿԱՆԸ

Շողիկ Աշրգեան

Ինչպէս մամուլէն կը տեղեկանանք՝ ՀՅ Դաշնակցութիւնը կը պատրաստուի գումարելու իր 34-րդ Ընդհանուր ժողովը: Զորս տարին անգամ մը գումարուող կուսակցութեան գերագոյն ժողովը իր օրակարգին վրայ կ'ունենայ եւ կը քննարկէ սփիւռքահայութեան, Հայաստանի ու Արցախի հանրապետութիւններուն, ընդհանրապէս հայութեան վերաբերող հարցեր եւ անոնց մասին կ'ամեն որոշումներ, որոնց գործադրութեան իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն կուսակցութեան բոլոր շրջանները, իւրաքանչիւրը՝ իր կարելիութիւններուն չափով:

Դաշնակցութիւնը թէեւ քաղաքական կուսակցութիւն է, սակայն միեւնոյն ատեն անոր ուշադրութեան կեդրոնին են մշակոյթը, կրթութիւնը, հասակ առնող երիտասարդութեան գաղափարական եւ քաղաքական դաստիարակութիւնը, որոնք յատուկ տեղ կը գրաւեն Ընդհանուր ժողովի օրակարգին վրայ:

Կուսակցութեան այս ժողովը կը գումարուի աշխարհաքաղաքական եւ տարածաշրջանային բարդ իրավիճակի մէջ, որուն մէջ յայտնուած են Հայաստանն ու Արցախը՝ Արցախի 44-օրեայ պատերազմին եւ անոր հետեւող իրադարձութիւններուն հետեւանքով:

Հարաւային Կովկասի մէջ մեծապետական եւ տարածաշրջանային բուռն մրցակցութիւններու եւ բարդ խաչածեւումներու ֆոնին Հայաստանի եւ Արցախի շուրջ հետզհետեւ աւելի կը սեղմուի Թուրքիոյ եւ Ատրպէյճանի բիրտ արցանքը: Անկասկած ա՛յս հարցը պիտի ըլլայ Ընդհանուր ժողովը զբաղեցնող գլխաւոր օրակարգը, որովհետեւ ոչ միայն ներկայ իրադրութեամբ ստեղծուած իրավիճակը բնաւ նպաստաւոր չէ Հայաստանի եւ Արցախի համար, այլ նամանաւանդ այն պատճառով որ վտանգուած է հայկական զոյգ հանրապետութիւններուն լինելութիւնն ու զարգացումը, իբրեւ սեփական ճակատագիրը տնօրինող անկախ պետութիւններ:

Եւ պահ մը մտածենք. Թուրքիոյ ու Ատրպէյճանի տարածքային նկրտումները Հայաստանի ու Արցախի նկատմամբ միջպետական լարուած յարաբերութեան մը ծիրէն շատ աւելի անդին կ'անցնին, ու հայկական պահանջատիրութիւնը (Արցախի, Յեղապանութեան հետապնդումը դադարեցնելու ու Թուրքիային հողային պահանջ չներկայացնելու բաղադրիչներով) վերջնականապէս թաղելու նպատակը կը հետապնդեն:

Ճակատագրական փուլի մէջ մտած է հայթոքական դարաւոր կնճիռը:

Անկիւնադարձային հանգրուանի մը առջեւ կը գտնուինք: Եւ ազգովին պէտք է գիտակցինք, որ ոչ միայն պետութիւնն ու հայրենիքն են վտանգուած, այլեւ կը գտնուինք Հայկական Բարձրասնդակի՝ Հայոց պատմական բնօրրանի՝ վերջին պատառիկը կորսնցնելու սպառնալիքին առջեւ:

Ամբողջական հայութեամբ, Ամբողջական Հայաստանի տեսլական ունեցող 132-ամեայ Դաշնակցութիւնը չի կրնար համակերպիլ ստեղծուած իրավիճակին, ոչ ալ կրնայ հանդուրժել անոր շարունակումը: Ընդհանուր ժողովը անկաս-

կած պիտի տայ այս կնճռոտ հարցերուն պատասխանը, այնպիսի պատասխան, որ ՀԱՅ ԴԱՏԸ երբեք չվերածուի Հայկական Հարցի:

Հետեւաբար, պետականակերտ կուսակցութեան Ընդհանուր ժողովը ելքեր կ'որոնէ ու կը գտնէ, թէ ինչպէ՛ս հայկական զոյգ հանրապետութիւնները պէտք է դուրս բերել անել այս կացութենէն: Տրամաբանօրէն կը հետեւի նաեւ այն՝ որ Ընդհանուր ժողովը Հայ Դատի գրասենեակներուն ու յանձնախումբերուն աշխատանքներուն նոր թափ պիտի հաղորդէ՝ ռազմավարական նոր շէտադրումներ եւ մշակումներ կատարելով:

Ներագգային ճակատի վրայ մերժելով ազգի տարբեր հատուածներուն եւ խաւերուն միջեւ բաժնարար գիծերու առկայութիւնը, հայկական իրականութեան ներկայ փուլի առաջնահերթութիւններուն լոյսին տակ՝ Ընդհանուր ժողովը անկասկած պիտի քննարկէ համահայկական օրակարգի շուրջ համայն հայութիւնը համախմբելու հարցը՝ հաւաքական ուժականութիւն ստեղծելու համար:

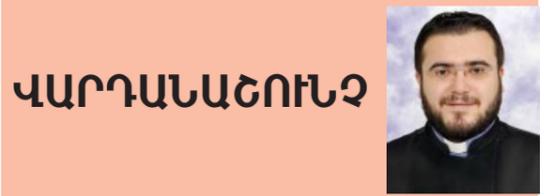
Հակադաշնակցական դրսեւորումները ա՛լ յայտնի են, որ կը հետապնդեն հայութիւնը ջլատելու, անոր կենսունակ ուժերը տկարացնելու, մաշեցնելու սին նպատակը: Հաւանաբար Ընդհանուր ժողովը կ'անդրադառնայ նաեւ այս հարցին, ոչ թէ զբաղելով տարածուող սուտերով, զրպարտութիւններով քննադատութեամբ, այլ քննելով հայութիւնը իր հիմնական նպատակներէն շեղեցնելու անոր անդրադարձները եւ հեռահար թիրախները:

Ընդհանուր ժողովը մասնայատուկ գննութեան կ'ենթարկէ կազմակերպութեան իրավիճակը, կարելիութիւնները, իր անդամներուն (ինչպէս եւ ազգին) հաւաքական տրամադրութիւնը, որպէսզի մարդկային եւ նիւթական իր հնարաւորութիւններուն չափով, իրապաշտօրէն որոշէ ընելիքները:

Մասնագիտացումի ընթացք մը ակնյայտ է կուսակցութեան գործունեութեան մէջ: Զաջալերելի երեւոյթ է երիտասարդներու ներգրաւումը եւ անոնց պատասխանատու պաշտօն վստահիլը:

Ընդհանուր ժողովը յատուկ կարեւորութեամբ սեղանի վրայ պիտի դնէ բնականաբար Սփիւռքի հարցերը, որոնցմէ գլխաւորները ըլլալու են շատ վստահաբար՝ անոր ներկայ վիճակը, կազմակերպութեան ամրապնդումն ու հզօրացումը, անոր եւ հայրենի հայութեան միջեւ կապերու վերանորոգ աշխուժացումը, Միջին Արեւելքի տագնապահար գաղութներուն մարդասիրական օգնութիւն հասցնելը:

Դաշնակցութեան սկզբունքներուն, գաղափարախօսութեան եւ գործունեութեան մէջ գերիշխողը ազգայինն ու համահայկականն են, Ընդհանուր ժողովներու օրակարգի հիմնական առանցքը՝ նո՛յնպէս, այս Ընդհանուր ժողովինը՝ յա՛տկապէս, որովհետեւ ամենէն աւելի այդ է վտանգուածը ներկայիս: Հաւանաբար այդ իրամայական անհրաժեշտութեամբ ալ պայմանաւորուած է Ընդհանուր ժողովին գումարումը՝ մէկ տարի կանխումով: Նոյն իրամայականի գիտակցութեամբ ալ բացատրելի է հայ հանրութեան ցուցաբերած սպասողական հետաքրքրութիւնը գումարուելիք Ընդհանուր ժողովին հանդէպ: Հայ հանրութիւնը միշտ ալ սուր հետաքրքրութիւն դրսեւորած է Ընդհանուր ժողովներու նախօրեակին՝ արդա՛ր ակնկալիքով. Դաշնակցութենէն սպասելով պարզ ու պայծառ որոշումներ՝ ճամբայ եւ հեռապատկեր ցոյց տուող: Ընդհանուր ժողովը պիտի տայ իր օրակարգին վրայ եղած ազգային վճռորոշ բոլոր հարցերուն պատասխանը, ի՛ր պատասխանը՝ եութեամբ համահունչ հայութեան պահանջներուն: Որովհետեւ Դաշնակ-

Կարգաւարտ Պերթիկեան

- Հայու կամքին թարգման եղաք
- Դուք ախոյեան հանդիսացաք
- Յիսուսասէր սուրբ վկաներ
- Հայրենասէր անմեռ քաջեր:
- Որթատունկին դուք միացաք
- Որպէս ճիւղեր դալար դարձաք
- Յիսուսասէր ժիր մշակներ
- Ազգանուէր նուիրեալներ:
- Հաւատարիմ զինուոր եղաք
- Դեպի երկինք դուք սլացաք
- Կրօնասէր ուխտապահներ
- Սրբանուէր նահատակներ:
- Ճակատաբաց դուք ընթացաք
- Հերոսաբար մարտնչեցաք
- Աստուածասէր հայորդիներ
- Ոսկեդարի ընտիր հասկեր:
- Բիր օրինութեան արժանացաք
- Շնորհքներով պայծառացաք
- Աղօթասէր բարեպաշտներ
- Եւ հայասէր կամաւորներ:
- Առաքինի դուք կոչուեցաք
- Պատմութեան մէջ միշտ յիշուեցաք
- Խաղաղութիւն տարածողներ
- Անամպ երկինք ցոյց տուողներ:
- Քրիստոսի հետեւեցաք
- Աստուծոյ պէս դուք փայլեցաք
- Կեղծիքին դէմ պայքարողներ
- Բարի վարքի օրինակներ:
- Արքայութեան կանչուեցաք
- Լոյսի որդի դուք կոչուեցաք
- Solentի էք անվերջ դարեր
- Կը փոխանցեք խօսուն դասեր:
- Չոհողութեան յօժարեցաք
- Գողգոթայի ճամբէն անցաք
- Ով պանծալի առաջնորդներ
- Նեղութեան մէջ համբերողներ:
- Նոր Յազկերտներ, այսօր եկաք
- Սպանալիք մեզի կու տաք
- Որ պաշտենք մենք անթիւ կուռքեր
- Եւ ունենանք խաւար միտքեր:
- Նոր Վարդաններ, երբ դուք անսաք
- Ռազմակոչին, լուռ մի՛ կենաք
- Միայն սիրով զինուած հայեր
- Կրնան կերտել յաղթանակներ:

ցութիւնը ժողովուրդին կը պատկանի, ու իր ուժի աղբիւրը ա՛ն է: Եւ Դաշնակցութիւնը ցարդ յուսախաբ չէ ըրած ժողովուրդը, որովհետեւ բնաւ չէ մոլորեցուցած, չէ խաբած գայն:

Բնականաբար նոյնը պիտի ըլլայ ա՛յս անգամ: Արդա՛ր է հանրութեան հետաքրքրութիւնը, նոյնքան արդար է անոր ակնկալութիւնը: Ներկայ կացութեամբ մա՛նաւանդ, երբ Հայաստանի իշխանութիւնը ձեռք քաշած կը թուի ըլլալ ազգային հիմնախնդիրներէն՝ աւագախորումի, ջայլամի իր քաղաքականութեամբ: Այս անգամ սակայն հանրութեան այդ ակնկալիքին անձկութիւն է միախառնուած: Արցախի 44-օրեայ պատերազմին յաջորդած յուսալքութեան ալիքը վերջնականապէս չէ կտրուած: Հայութեան մեծամասնութիւնը յուսախաբ է պետական քաղաքականութենէն՝ ազգային խնդիրներու գծով: Հայութիւնը կ'ակնկալէ, որ Դաշնակցութեան հետ եւ անոր ընդմէջէն մերժէ Հայաստանի թրջացումը, Սփիւռքի յանձնումը, Արցախի ատրպէյճանացումը, Սփիւռքի ուժացումը: Դաշնակցութեան Ընդհանուր ժողովը պիտի գայ փարատելու համատարած անձկութիւնը: Անկէ ետք՝ համահայկական գործը մեզ բոլորս կը սպասէ: Չվարանկիւք միա՛նալու ընդհանուր գործին:

ԱՇԽԱՐՀԸ ԵՒ ՄԵՆԵ-Բ. (*)

ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ ԾՈՒՋ ԿԻՍԱԹԱՓՈՒՅՑ ԳԻԾԵՐ

Ս. Սահտերճեան

Սպասելով, որ Ուքրանիոյ «հըր-դեհ»-ին կանխարգիլման համար գործող «հրշէջներ»ը աշխարհն ու մեզ հասցնեն մարգարտածաղիկին՝ «պատերազմ պիտի չպայթի» անտող վերջին թերթին, փորձենք հակիրճ ակնարկ մը նետել հրապարակներէն անդին, լուսանցքներու եւ վարագոյրներու ետին ընդհանրապէս ու հաւանական գարգացումներու վրայ, որոնց մասին բարձրաձայն չի խօսուիր, կամ ընդհանրապէս կը պահուին լուսարձակներէ հեռու:

ՇԱՐՔՈՒՆ ԳԵՏԱԳՆԱԴՐՈՒՄ ԵՒ...

Պետք է բացորոշ կերպով տեսնել, որ տագնապին լուծման ի խընդիր գործողները, յայտարարուած ընդհանրական շահերէն, խաղաղութեան պահպանման ձգտումէն անդին, ունին մասնակի, մինչեւ իսկ անձնական շահեր: Թուենք մէկ քանիս:

Միացեալ Նահանգներ, «նուսական արջը» գսպելու, եւ երոպացի դաշնակիցներն ալ այդ սայլին լծելու իր հետամտութեան մէջ, ունի բազմաճիւղ շահեր: Նախ, կայ կարգ մը գիծերու վրայ վարկի անւմի իրականութիւնը: ԱՖղանիստանի, իսկ անկէ առաջ՝ Իրաքի եւ Սուրիոյ (նաեւ ձեւականօրէն՝ Թուրքիոյ), քիչ մըն ալ Չինաստանի դաշտերուն մէջ իրենց կրած «մանր ձախորդութիւններ»էն ետք (մանր՝ Վիետնամի տագնապին բաղադրամասը), արեւմուտքի դաշնակիցները կ'աշխատին նոր նահանջ չկրել երոպայի մէջ, իսկ կիզակետը այսօր Ուքրանիան է: Եշուրկ կը խօսուի, թէ Պայտըն նախապատրաստական աշխատանքի սկսած է, քանի մը ամիս ետք տեղի ունենալիք՝ «պաշտօնավարութեան կիսուն» ընտրութիւններուն համար: (Միջանկեալ արձանագրելք: Երբ «Իսլամական պետութեան» մէկ նորագոյն ղեկավարին սպանութիւնը յայտարարուեցաւ քանի մը օր առաջ, Պայտընի ընտրապայքարին այս ու նման «սխրագործութիւններու» բերելիք նպատին մասին գրոյցներ հընչեցին): Ու երբ Պայտըն կը սպառնայ տնտեսական պատժամիջոցներու դիմել Ռուսիոյ դէմ, պաշտպանելու համար Ուքրանիան (ո՛չ որ կը խօսի այն մասին, թէ Ուաշինկթըն եւ դաշնակիցները ուղղակի ճակատումի մը պիտի երթան Ռուսիոյ հետ, եւ սա բնականաբար կը մտահոգէ «քառութեան նոխազ» դառնալու պատրաստուող Ուքրանիան), միաժամանակ, երոպացիներուն անուղղակիօրէն «էսդի» համեմատելի կ'ընէ, օրինակ, կը խոստանայ Պալթիկ ծովուն ճամբով Ռուսիայէն հասնող վառելանիւթի նոր խողովակաշարը կասեցնել եւ, որպէսզի երոպացիք վառելանիւթի տագնապի չմատնուին՝ «աչք կ'ընէ», թէ ինք կրնայ մատակարարել պակասող բա-

ժինը: Կարգ մը դիտողներ կ'ըսեն, որ սա առաւելաբար քարոզչական տրամադրութիւն կ'արտայայտէ, որովհետեւ ամերիկեան վառելանիւթը գոնէ շատ անելի սուղ պիտի արժէ երոպացիներուն:

Այս բոլորէն անդին, ո՛չ որ դժգոհութեան կամ բողոքի ձայն կը բարձրացնէ (եւ... գարմանալի չէ) ընդդէմ ամերիկեան ուժերու երոպական երկիրներ փութացումին դէմ: Երբ իրաքեան, սուրիական, աֆղանիստանական եւ այլ «արկածախնդրութիւններ» կրակի վրայ կը դրուին, բաւական սուր բանավեճ տեղի կ'ունենար ամերիկեան քաղաքական բեմին վրայ, մտահոգութիւններ կը բարձրաձայնուէին, թէ ամերիկացի զինուորներ պետք չէ

դրկել վտանգաւոր գօտիներ, յիշեցումներ կը կատարուէին վիտեամեան «Նախճիրներու» մասին: (Չենք մոռնար, որ Խորհրդային Միութիւնն ու ժամանակորդ Ռուսիան ալ նմանօրինակ միջամտութիւններով պատմութիւն կերտած են, սակայն հոն նմանօրինակ բողոքի ձայներ լսելի չեն ըլլար...): Այդ ձայները շարունակուեցան յիշեալ տագնապներու ամբողջ տեւողութեան, տարուէ տարի անելի՛ ուժեղ հնչեցին եւ դարձան... գօրաւոր խաղաքարտ: Ընդդէմ, որ այսօր երոպայ դրկուած ամերիկացի զինուորները անմիջականօրէն պատերազմի դաշտ նետելու ծրագիրներ չկան, սակայն եղածը կարելի չէ դիտել միջամտութեան, գոնէ միջամտութեան պատրաստութեան օղակէն դուրս...

Անդին, Ռուսիա թէեւ մտահոգ է երոպական շուկայէն որոշ չափով զրկուելու հաւանականութեամբ, սակայն անդին, գտած է Չինաստանի շուկան (նման ընթացք ունի արեւմտեան ճշումներու եւ կապանքներու ենթակայ Իրանը): Պատահական չէր, որ Փութին ձմեռնային Ողիմպիականներուն բացման հանդիսութեան ներկայ գտնուեցաւ եւ բանակցութիւններ ունեցաւ Չինաստանի իր գործակիցին՝ Ճինփինկի հետ, իսկ գրեթէ նոյն օրերուն, ռուսական, չինական եւ իրանեան ուժեր միացեալ ռազմափորձեր կատարեցին, բացայայտելու համար, որ Յնդկաց եւ Խաղաղական ովկիանոսներու գօտիներուն մէջ շեշտակի դարձած՝ արեւմտեան ազդեցութեան հզօրացումը հաշտ աչքով չի դիտուիր իրենց կողմէ: Այլ խօսքով, Ռուսիոյ դէմ Ուաշինկթընի եւ դաշնակիցներուն (ՆԱԹՕ-ին) ճշումներուն հզօրացումը ունեցաւ

բնական հետեւանք մը՝ Մոսկուա-Փեքին յաւելեալ մերձեցում: Եթէ մարդիկ յիշողութեան տոպրակը քրքրեն, պիտի տեսնեն, որ անցեալին ալ, սիքսընթան «փինկ-փինկի քաղաքականութեան» առաջ եւ ետք, Մոսկուա-Փեքին մերձեցումները եղած են նման շարժումներու պատճառով:

Ֆրանսայի Մաքրոնն ու Գերմանիոյ Շոլցը նմանապէս ունին «մասնակի հաշիւներ»: Որքան ալ որ երոպան դաշնակից է Ուաշինկթընի, կան բացայայտ տարբերութիւններ, նոյն ակնոցը չգործածելու հարկադրանքներ: Երոպայ միշտ ալ փորձած է ինքզինք ըստ կարելոյն անվնաս պահել ամերիկեան «տիրակալութեն» (խօսքը միայն մշակութային մարզին մասին չէ): Երոպական միութեան եւ նախընթաց քայլերուն մէջ, ի շարս այլոց, կար երոպայի քաղաքական ու տնտեսական ԻՆԵՆՈՒԹԵԱՆ պահպանման նախանձախնդրութիւնը: Երոպական ճարտարարուեստի (օրինակի համար՝ ինքնաշարժերու) մեծ ու փոքր ընկերութեանց՝ ամերիկա-

րական Ռուսիոյ դէմ, եւ արեւմուտքի օրուան դաշնակիցները իր ետեւէն վազցուց՝ ռուսական տարածումը կասեցնելու նպատակով...: Այլ խօսքով, Երտողանի համար ալ, Ուքրանիոյ գէնքի շուկան ունի հրապուրիչ երեսներ: Գարգ է, թէ Ռուսիա որքա՞ն պիտի պահուի թէ այսպիսի թուրքիա մը, որուն համաթրուրանական երազները կ'ընդգրկեն ո՛չ միայն հարաւային Կովկասը, անմիջականօրէն՝ Սիւնիքը, այլ նաեւ՝ Նոյնիքըն Ռուսիոյ կարգ մը շրջանները (Թուրքիոյ մէջ քարտէզներ ալ հրապարակ կը ներտուին, Թուրքիոյ յաջորդ կայսրութիւնը հասցնելով մինչեւ Կեդրոնական Ասիա, քերթելով Ռուսիոյ հարաւային շրջանները): Մինչ այդ, Թուրքիա կը շարունակէ հրապարակի վրայ մնալ իբրեւ ռուսական գէնքերու յաճախորդ եւ այդպիսով, (իբրեւ թէ) կը գայրացնէ Ուաշինկթընն ու դաշնակիցները, որոնք, յամենայնդէպս, անելի՛ շօշափելի պատճառներ ունին հանդուրժելու թրքական լարախաղացութիւնը, որ խորքին մէջ մէկ արտայայտութիւնն է ՆԱԹՕ-ի հեռահաս ծրագիրներուն:

...ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ «ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒՄ»

Մասնակի եւ նուազ լուսարձակ խլող շահեր կան այլ կալուածի մը մէջ, որ կը կոչուի «պատերազմի ճարտարարուեստ», կալուած՝ որ անպայման չի գտնուիր պետութիւններու հակակշիռին տակ, այլ հակառակը անելի՛ ճիշդ է:

Սկսիք հետեւեալ հարցումով. որո՞նք են մակր ու տարածուն պատերազմներ «կողմնակի» բայց հսկայական շահեր ապահովողները:

Թուենք քանի մը պատասխան. նախ անոնք՝ որոնք տագնապի գօտիներ դրկուած զինուորները կը փոխադրեն, կը մատակարարեն հագ ու կապով, ճաշերով, անոնց համար գօրանցներ եւ յարմարաւետ կեցավայրեր կը շինեն: Սա թաքուն եւ աներեւակայելիօրէն շահաբեր «ճարտարարուեստ» մըն է, հաւանաբար նոյնքան եւ անելի՛, որքան է... զէնքի շուկան: Յիշատակենք քանի մը օրինակ. Իրաքի եւ ԱՖղանիստանի մէջ, ամերիկացի զինուորներու գօրանցներ շինողներ եւ գանոնք հոգացողներ, առօրեայ կարիքներ մատակարարողներ շատ իւղոտ պատահներ կուլ տուած են, կառավարական իշխանութիւններու ներկայացնելով բազմապատիկ սուղ մուրհակներ (իսկ ամենէն աղաղակող օրինակներէն մէկը՝ Իրաքի մէջ նոր վարչակազմ պատրաստելու պատրուակով դրկուած գումարներէն անելի քան 7 միլիարտ տոլարի «շոգիացում» էր անելի քան 15 տարի առաջ): Աւելորդ է ըսել, թէ այդ վճարումները կու գան շահատուրք վճարողներ, որոնք յաճախ բողոքի ցոյցերու կը հանուին համեմատաբար մանր (թէեւ ո՛չ արհամարհելի) կացութիւններու դէմ:

Յաւելեալ մանրամասնութիւններ պետք չունին թուելու, ցոյց տալու համար, թէ պատերազմներն ու անոնց պատրաստութիւնն իսկ (նա-

(*) Նախորդ եւ այս սիւնակները ընդունիլ իբրեւ մէկ ամբողջութիւն:

ՅՎԿՈՐ ՈՒՐԻՇԻԿԵԱՆ. «ԲԱՐՁՐԱՅԻՐ, ԲԱՐՁՐԱՅՈՒՐ» ՆՇԱՆԱԲԱՆԻՆ ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆՔ ՄԵՐ ԵՐԹԸ, ՀՄԸՄ-Ի ԶԱՅՐԸ ՓՈՒԱՆՑԵԼՈՎ ՄԵԶԻ ՅԱԶՈՐԴՈՂ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒՆ

Ժիրայր Կարապետեան

Սկաուտական շարժումը ունի ազգային, միջազգային եւ համաշխարհային բնույթ: Նպատակն է պատրաստել իւրաքանչիւր երկրի երիտասարդները, որպէսզի յատկանշուին առողջ մարմինով, ամուր նկարագիրով եւ ազնիւ կենցաղով:

Միևնուկէմ ՀՄԸՄ-ական սկաուտը այլ սկաուտներէ կը գատորոշուի իր ազգային արժեքներով, հայրենասիրութեամբ եւ «Բարձրացի՛ր, Բարձրացո՛ւր» նշանաբանին հաւատարմութեամբ, միշտ պատրաստ՝ ծառայելու ազգին, հայրենիքին եւ ժողովուրդին:

Փետրուար ամիսը ինչպէս հայ ժողովուրդին, այնպէս ալ ՀՄԸՄ-ական սկաուտներուն համար յատկանշական ամիս է, որովհետեւ այս ամսուան մէջ Համա-ՀՄԸՄ-ական կառույցը իր 111 մասնաճիւղերով կը տօնէ «Հայ Սկաուտին Օր»-ը: Պատահականութիւն չէ տօնին յիշատակումը այս օրը, որովհետեւ 22 Փետրուար 1857-ին ծնած է համաշխարհային սկաուտութեան հիմնադիր Լորտ Ռոպեր Պէյտըն Փաուլը, օրը կը գուգարիպի նաեւ Վարդանանց ճակատամարտին:

ՀՄԸՄ-ի Հայկէպ Մասնաճիւղը 1925-ին իր հիմնադրութեան օրէն կը հանդիսանայ այն աշխուժ մասնաճիւղը, որ արտադրած է տարբեր ոլորտներու մէջ պատասխանատուութիւն ստանձնող ղեկավարներ:

Օրերս «Գանձասար» հարցազրոյց մը ունեցաւ Պետական Սկաուտական Դաշնութեան 7-րդ վաշտի վաշտապետ եւ Հայկէպ Մասնաճիւղի խմբապետ եղբ. Յակոբ Ուրիշիկեանին հետ:

Եղբ. Յակոբ անդրադառնալով միութեան նպատակին եւ ներկայ պայմաններուն մէջ անոր գործունէութեան, ըսաւ. «ՀՄԸՄ-ի Սկաուտութեան նպատակն է պատրաստել ամուր նկարագիր եւ բարոյական բարձր արժանիքներու տէր, հաւատաւոր եւ անձնուէր հայեր, ծառայելու ազգին եւ հայրենիքին ու նուիրուելու հայ ժողովուրդի ձգտումներուն իրագործման: Այս շարքերուն մէջ կը պատրաստուին չարքաշ ու արի անհատներ, որոնք տարուէ տարի կը գարգացնեն իրենց մտաւորիզոն ու ծառայելու ոգին»:

Երբ հարց տուինք անոր, թէ մասնաճիւղը քակի՞ տարագաւոր

անդամ ունի, քակի՞ միաւոր եւ ինչպիսի՞ աշխատանքներ կը տարուին մասնաճիւղէն ներս, եղբ. Ուրիշիկեան նախ անդրադարձաւ միաւորերու պատկերին ըսելով. «Ներկայիս ունինք չորս միաւորներ՝ Յովհաննէս Հինդլեան երէց-պարման միաւոր, որուն մաս կը կազմեն 17-18 տարեկան պարմաններ, որոնք դաստիարակչական յատուկ ծրագիրի հետեւելով ամիսներ ետք կը ղեկավարեն խումբերը: Ծաւարշ Զրիսեան արի-արեւոյշ Միաւոր, որուն մաս կը կազմեն վիճակագր ուսանող տարիքին հասած պատանիներ: Կը հետեւին սկաուտական՝ տեսական եւ գործնական ծրագիրներու: Գրիգոր Յակոբեան գայլ-արծուիկ միաւոր, որուն մաս կը կազմեն նախակրթարարական փոքրիկներ: Անոնք ունին յատուկ յայտագիր, որ յազեցած է երգի, խաղի եւ պատմութեան ուսուցումով: Անոնք կը ստանձնեն նաեւ պարտականութիւններ իրենց խումբին մակարդակով: Մոկի միաւոր, ամենէն ուրախ եւ գունեղ միաւորը, որ կազմուեցաւ ամիսներ առաջ Կեդրոնական Վարչութեան թելադրանքով: Անոր մաս կրնան կազմել 3 տարեկանէն սկսեալ մանուկներ: Հայկէպ մասնաճիւղը առաջին մասնաճիւղն է, որ հիմնեց այս միաւորը եւ ունեցաւ յատուկ մանկական սրահ: Ասիկա կը նկատեմ ամենէն կարելի միաւորը, որովհետեւ երբ աշխատիք փոքրիկներուն հետ, իրենց ծնողքին գործակցութեամբ, հետագային կ'ունենանք արի եւ անձնուէր անհատներ: Մոկի միաւորն ալ ունի իր ծրագիրը, որ կ'ընդգրկէ մանկական խաղեր՝ գոյներու եւ ձեւերու օգտագործումով: Ներկայիս մասնաճիւղի մաս կը կազմեն 375 տարագաւոր քոյրեր ու եղբայրներ:

Կեդրոնական Վարչութիւնը կը հրատարակէ իւրաքանչիւր տարի յատուկ գիրքեր, որոնցմով կը մատուցուին դաստիարակչական տեսական եւ գործնական ծրագիրները: Կը կազմակերպենք նաեւ կարգերու տարբեր սեմինարներ, տարեկան բանակում եւ գիշերային ու միօրեայ գործունէութիւններ:

Օրեր ետք Սկաուտի օրը պիտի յիշատակենք: Սկաուտի ունենալով, որ ՀՄԸՄ-ի սկաուտութիւնը մաս կը կազմէ պետական Սկաուտական Դաշնութեան, հետեւաբար աշխուժ եւ օրինաւոր մասնակցութիւն կը բերենք դաշնութեան կազմակերպած տողանցքներուն, բանակումներուն, մարզական մրցաշարքերուն եւ ժողովներուն:

Այս բոլոր աշխատանքներուն կողքին կը իրաւորուինք տարագաւոր, բրդթորոյային աշխատանքներու, եկեղեցական կամ ազգային

Թուրքիոյ նուրջ

ԼԱՐՈՎ ԹՈՒՐԵՒԱ ՊԻՏԻ ԱՅՅԵԼԷ

Ռուսիոյ նախագահի Միջին Արեւելքի հարցով յատուկ բանագնաց Միխայիլ Դոկտանով «Վալտայ» ակումբին կազմակերպած խորհրդածրոյով ընթացքին յայտարարած է, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով Անթալիոյ մէջ հանդիպում պիտի ունենայ իր թուրք պաշտօնակից Մելուք Չաուշօղլուի հետ, ինչպէս նաեւ պիտի մասնակցի սուրիական ճգնաժամին լուծումով զբաղող Ասթանայի ձեւաչափի երաշխաւոր պետութիւններու՝ Իրանի, Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարներու եռակողմ հանդիպումին:

Թրքական աղբիւրներու համաձայն, վերը յիշատակուած հանդիպումները տեղի պիտի ունենան 11 Մարտին, Անթալիոյ մէջ սկսող միջազգային դիւանագիտական խորհրդածրոյի շրջագծին մէջ:

Անդրադառնալով Սուրիոյ մէջ տեղակայուած ռուս եւ թուրք զինուորներու յարաբերութիւններուն՝ Դոկտանով դիտել տուած է. «Հմէմիսի մէջ տեղակայուած մեր ռազմական իրամասնատարութիւնը բաւական արդիւնաւետ կապեր ունի թուրք զինուորականներու հետ»:

Դոկտանով նաեւ յայտարարած է, որ իր երկիրը պատրաստ է Իրանի եւ Սեւեական Արաբիոյ միջեւ միջնորդութիւն կատարելու:

տօներու, ձեռնարկներու եւ երգահանդէսներու: Այսինքն մենք միշտ ներկայ ենք, ուր որ անհրաժեշտ է եւ այսպէս ալ կը սորվեցնենք մեզ յաջորդողներուն»:

Երբ հարց տուինք եղբոր, թէ երիտասարդութիւնը ի՞նչ կը փնտռէ եւ ի՞նչ կը գտնէ ՀՄԸՄ-ի մէջ, ան պատասխանեց. «Պահանջները շատ են, սակայն անոնք ՀՄԸՄ-ի մէջ կը գտնեն սեր, յարգանք եւ հաւաքական աշխատանքի փորձառութիւն ձեռք կը ձգեն՝ մարզական եւ սկաուտական ոլորտներուն մէջ:

ՀՄԸՄ-ը մեծ դպրոց մըն է, որ կը խնամէ, կը գարգացնէ եւ կը կերտէ հազարաւոր սերունդներ: ՀՄԸՄ-ը մեր յոյսն ու լոյսն է:

ՀՄԸՄ-ը միակ միութիւնն է, ուր մարմնակրթութեան եւ մարդակերտումի աշխատանքը կը սկսի փոքր տարիքէն՝ 3 տարեկանէն: Այդ փոքրիկը մեր մթնոլորտին մէջ մեծնալով կը դառնայ վարդան ղեկավարը եւ առաջնորդը՝ ծառայելով ազգային, եկեղեցական եւ նոյնիսկ պետական մարզերու մէջ: Անոնք կը սորվին կենցիկի դժուարութիւնները յարթահարել ժպիտով, միասնականութեամբ եւ բարձր ոգիով»:

«Այս աշխատանքներուն ընթացքին վստահաբար կը յառաջանան դժուարութիւններ: Ի՞նչ կ'ըսեք այդ մասին», հարցունքի:

«Մեր հիմնական դժուարութիւնը 18 տարիքը ամբողջացնող եղբայրներուն տարբեր պատճառներով գաղթի դիմելն է: Այս պատճառով ալ մեր խմբապետական կազմի անդամները կը ծանրաբեռնուին՝ ծառայելով տարբեր ոլորտներու մէջ:

Ներկայ սերունդը համացանցի եւ արդիական խաղերու գերին դար-

ձած է, այս ալ դժուարութիւն մըն է, գոր կը ջանանք յարթահարել՝ գիրենք երբեմն այդ մթնոլորտէն դուրս բերելով, փոխարէնը խմբային կամ դաշտային խաղերու մասնակից դարձնելով:

Երկրի տնտեսական իրավիճակին բերումով ունինք նաեւ նիւթական դժուարութիւններ, սակայն մասնաճիւղի վարչութիւնը միշտ սատար կը հանդիսանայ մեզի՝ իր կարելիութեան սահմաններուն մէջ փարատելու այս դժուարութիւնները:

Ունինք նաեւ մնայուն կեդրոնի դժուարութիւն, նկատի ունենալով մեր մեծ թիւը եւ ծրագիրը, որ դաշտային եւ դասարանային միջավայր կը պահանջէ: «Միտն Վրացեան» շէնքը տրամադրուած է մեզի: Այնտեղ կը կատարենք մեր շաքարակական ժողովները: Մոկի միաւորի սրահն ալ այդ շէնքին մէջ կը գտնուի:

Ազգ. Կիւլպէնկեան վարժարանը տրամադրուած է գայլ-արծուիկներուն, իսկ ՀՄԸՄ-ի դաշտը երէց պարմաններուն եւ արիական բոլոր խումբերուն, որպէսզի դաշտային աշխատանք տանին այդտեղ:

Ծաբայներ առաջ այս դժուարութեան բերումով Համագայինը եւս «Չաւարեան» մշակոյթի կեդրոնը մեզ տրամադրեց: Ներկայիս արիական քանի մը խումբեր իրենց գործունէութիւնը այնտեղ կը կատարեն: Ընտրակալ ենք Համագայինէն:

«Բարձրացի՛ր, Բարձրացո՛ւր» նշանաբանին հաւատարիմ կը գոյատեւենք եւ կը փորձենք յարթահարել բոլոր դժուարութիւնները՝ ՀՄԸՄ-ի քաւր փոխանցելու յաջորդող սերունդներուն»:

ՍՓԻՒՌԻ ՏԱՐԻ

Մարուշ Երամյան

«Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Յայրապետական աթոռոյ գահակալ Նորին Սուրբ Օծուփին Տէր Տէր Արամ Ա. Կաթողիկոսը իւրաքանչիւր տարի նշանաբանով մը դրոշմելու քառորդ դարու վրայ հաստատած իր անհատական Նոր օղակով մը հարստացուց, 2022-ը հռչակելով «Սփիւռքի Տարի»», կը կարդանք Անթիլիասի մամլոյ գրասենեակին յայտարարութիւնը:

2003 թուականէն սկսեալ Վեհափառ Յայրապետը իւրաքանչիւր տարի հռչակած է մեր ժողովուրդի կեանքին հետ աղերս ունեցող կարեւոր դէպքի մը, ամեակի մը կամ երեւոյթի մը Նուիրուած տարի:

Այսպէս ունեցած ենք Յայ Դպրոցի Տարի, Յայ Կնոջ Տարի, Արցախի Տարի եւ այլն:

Մամուլը գիրով անդրադարձած է տարուան երեւոյթին, յօդուածներով, գեղարուեստական գրութիւններով եւ գիտաժողովներով:

Թերեւս ճիշդ ատենն է տարին Նուիրելու Սփիւռքին, որ այնքան կարիքներ ունի, բայց մէկ յստակ գաղափար կայ, որ բնաւ պետք չէ մտահան ընել՝ այնքան ժամանակ, որ տակաւին չենք կրնար բոլորս, ազգով-տեղով փոխադրուիլ Յայաստան եւ հոն կայք հաստատել, ուրեմն Սփիւռքը պիտի մնայ, եւ եթէ պիտի մնայ, ուրեմն լաւ կ'ըլլայ որ մնայ որպէս գօրաւոր հաւաքականութիւն:

Այս տարի, երբ հայ իրականութիւնը աննախադէպ ճգնաժամի մէջ է Յայաստան-Արցախէն մինչեւ Սփիւռքի հեռաւոր անկիւնները, կը կարծենք որ գրութիւններն ու մանաւանդ գիտաժողովները բաւարար պիտի չըլլան, որովհետեւ եթէ նախկին տարիներուն գիտաժողովները լոյսին կը բերէին տուեալ երեւոյթին պատմականը, ապա կը համադրէին եւ կ'ամփոփէին ըստաճները, Սփիւռքի տարին անելի գործնական միջոցներ կը պահանջէ, նախ սեղանի վրայ դնելու համար ԲՈՒՆՈՐ հարցերը, ապա գանոնք լուծելու կամ գոնէ անոնց մասին մտածելու գործիքներ տրամադրէ:

Դիրին չէասիկա, որովհետեւ այնքան բազմաթիւ եւ բազմազան են մեր մտահոգութիւններն ու մեզ անցուն պահող խնդիրները՝ Արցախ ի՞ր հարցերը ունի, կամ մէկ գլխաւոր հարց ունի՝ վերադարձնել առնուած տարածքներն ու մանաւանդ Շուշին. Յայաստան

կը շարունակէ տառապիլ արտագաղթի ճիրաններուն մէջ, որուն պատճառները շատ են, գլխաւորը ըլլալով աշխատանքի անբաւարարութիւն. Սփիւռքի մէջ որպէս ընդհանրական հարց՝ խիստ ճգնաժամ կ'ապրին լեզուն եւ մշակոյթը, իսկ իւրաքանչիւր գաղութ ունի ի՞ր հարցերը:

Կարծեք հայութիւնը կը դիմագրաւէ եօթ գլխանի հրէշ մը, որ երկար ատեն քնացած մտալէ ետք, ահա որ արթնցած, իր ամէնօրեայ գոհը կը պահանջէ:

9 Յունուարին յայտարարուած որոշումը՝ 2022-ը որպէս Սփիւռքի տարի, արդէն իր արձագանգը գտած է մամուլին եւ լրատուամիջոցներուն մէջ, տարբեր գրիչներով եւ տարբեր ձայներով:

Օրինակ Օքսֆորտէն (Անգլիա) դոկտոր Յրայ Զիլինկիրեան կ'ըսէ՝ «Սփիւռքը սփիւռքի հարցերով զբաղող կառոյցներու կարիքը ունի»:

ԱՄՆ-էն Գեորգ Պետրիկեան կը գրէ՝ «Որովհետեւ (Վեհափառին) հրամանաւոր ազնիւ ցանկութիւնն է» եւ կը շարունակէ՝ «Եւ պատասխանատու մօտեցում կ'ենթադրէ ու կը պահանջէ»:

Կարդալով նման գրութիւններ յանկարծ կ'անդրադառնանք, որ արեւմտեան կողմն աշխարհի ապրող մեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն համար այնքան տարբեր են իրականութիւնն ու առօրեան Արեւելքի գաղութներէն: Ըիշդ է, որ իւրաքանչիւր հեղինակ ի՞ր մտածումներն է որ կ'արտայայտէ, միաժամանակ սակայն կը փորձէ դառնալ ընդհանուրին ձայնը: Գտնուեալը եթէ արեւելեան գաղութներէն դուրս եւ անկէ շատ հեռու ապրողներուն համար «Սփիւռքը ցուրտ եւ խաբուսիկ է», այդպէս չէ Արեւելքի գաղութներուն մէջ ապրողներուն համար, որոնք մինչեւ այսօր կրցած են, գոնէ որոշ չափով պահել իրենց հայութեամբ տրոփուն առօրեան:

Արդեօ՞ք 2022-ը «Սփիւռքի Տարի» յայտարարող այս հռչակագիրը նպատակ ունի «հոգեկան իրականութիւն մը» ներշնչել, թէ՞ կան, մտածուած են գործնական քայլեր, արդիւնաւետ դարձնելու համար այս տարին, որպէս Սփիւռքի տարի:

ԲԺԻՇԿ ՎԱՅԷ ՍԻՍԵՌԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Գրգոր Տունկեան

Բերիոյ Յայոց Թեմի Ազգային ծառայութեան անդաստանը կորսնցուց իր խոհական տոքթորը, որ իր անկընկեր անձնաւորութեան մէջ գարմանալի ներդրումներով համատեղած էր ակադեմականն ու գործնապաշտ մարդը եւ շուրջ երեք տասնամեակներու վրայ երկարած իր հանրային գործունեութեամբ արժանացած էր յարգանքի:

Տոքթ. Սիսեռեան ծանօթ անուն էր նաեւ արաբ մտաւորական շրջանակին եւ հայ համայնքային յարգուած ներկայացուցիչ պետական շրջանակներուն մէջ:

Տոքթ. Սիսեռեան Յայ Յալէպի երանգներէն երանգ մըն էր, որ շիջեցաւ:

Թեմական հաւաքական յիշողութիւնը երկար պիտի յիշէ Վահէ Սիսեռեան խոհական մարդը, պայծառատես եւ ապագայատեսիլ ծրագրումներով ընթանալու ջատագով, հմուտ ժողովականը:

Կը վշտակցիմ Սիսեռեան ընտանիքին: Յարգանք Վաստակիդ, սիրելի՛ Վահէ:

ԲԺԻՇԿ ՎԱՅԷ ՍԻՍԵՌԵԱՆ

Ծնած է Յալէպ 1943-ին 2Էյթունցի ծնողքէ: Ազգ. Զարէն Եփփէ Ճեմարանէն շրջանաւարտ ըլլալէ ետք, կը մեկնի Իտալիա եւ կը մտնէ հոգեբուժական համալսարան:

1976-1979-ին կը պաշտօնավարէ Լիբանանի Մանուկեան Հիւանդանոցին մէջ՝ որպէս փոխտնօրէն:

Յալէպ վերադարձնէ մինչեւ թուականս անելի քան չորս տասնամեակներ ան կը պաշտօնավարէ որպէս անուանի դասախօս Յալէպի բժշկական համալսարանին մէջ, նաեւ կ'ունենայ իր անձնական բուժարանը:

Տարիներու տքնաջան աշխատանքով իր նիւթական վիճակը կը բարելաւէ: Ամուսնանալով Մարիա Ղազարի հետ, կը բախտաւորուի երեք մանչ գաւակներով՝ Չարեհ, Տիգրան եւ Շանթ:

Իբրեւ մանկավարժական ու հոգեբանական գիտելիքներով օժտուած բժիշկ, ան ճկուն, անկեղծ ու խիզախ գործնական մարդ եղած է:

Իր հոգեմտաւոր եւ վարչական կարողութիւնները ոչ միայն խօսքով, այլեւ գործով արտայայտած է: Իրեն վստահուած վարչական

որեւէ աշխատանք ան տարած է համբերութեամբ, խղճմտօրէն եւ յարատեւ հետապնդումով: Ստանձնած է հետեւեալ պատասխանատու պաշտօնները.

-Երկու շրջան Բերիոյ Յայոց Թեմի Ազգային Վարչութեան ատենապետ

-Ազգ. երեսփոխանական ժողովի անդամ

-Ազգ. Ուսումնական Խորհուրդի ատենապետ

-Ազգ. Զարէն Եփփէ Ճեմարանի խնամակալութեան ատենապետ

-2Էյթունի Յայրենակցական Միութեան երեք խորհուրդի անդամ:

Իր խօսքերը յոյս ու հաւատք ներշնչած են երիտասարդ հայրենակիցներուն, գանոնք օժտելով ինքնավստահութեամբ եւ կեանքի դժուարութիւնները յաղթահարելու կամքով:

Բժիշկ Վահէի ներկայութիւնը դարձած է հաճելի: Եղած է համակրելի անձնաւորութիւն:

Առ ի գնահատանք իր տարիներու բարուք ծառայութեան պարգեւատրուած է Բերիոյ Յայոց Թեմի «Ծառայութեան Շքանշանով»:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

Ժամկոչեան եւ Ազարիկեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուիրատուութեամբ կամ հեռաձայնով մասնակից դարձան իրենց հարազատին՝

**ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍԱԳԷՏ
ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ
ՅԱԿՈՐ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ**

մահուան սուգին:
Յանգուցեալի քառասունցի հոգեհանգստեան պաշտօնը պիտի կատարուի Կիրակի, 6 Մարտ 2022-ին, յաւարտ Ս. Եւ Անմահ Պատարագի, Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ, Վիլյաներ-Յալէպ:
Յետ հոգեհանգստեան արարողութեան ցաւակցութիւնները պիտի ընդունին եկեղեցոյ ներքնասրահէն ներս:

ԱԲԱՐԱՅՐՆ ՈՒ ՆՈՐ ԱԲԱՐԱՅՐՆԵՐԸ

Գեորգ Պետիկեան

Հայոց պատմութեան էջերը լեցուն են պատմական ուրախ եւ դժբախտ դասաւորումներով: Դարեր շարունակ, երբ թագէ գրկուած ենք, Հայաստանն ու հայ ժողովուրդը կենդանուած են բազմաթիւ եւ այլազան բռնակալութիւններու կողմէ: Ու իբրեւ արդար հետեւանք, մեր հայրենիքը ոչ միայն դարձած է օտար սըմբակներու ոտքի կոխան, այլ ենթակայ եղած՝ օտար ու դրացի կայսրութիւններու քաղաքական արտազաններուն եւ անոնց աշխարհակալական ձգտումներուն:

Հայ ժողովուրդը միշտ համբերութեամբ տարած է իր օտար լուծը: Բայց երբ դանակը հասած է վզին եւ երբ դպած են իր հոգիի եւ հոգեկան ազատութեան, ըմբոստացած է ու ինքնաձիկն պոռթկումով, իր արեան ու կեանքի գնով պարգած է ապստամբութեան իր դրօշը:

Նման այդպիսին, Վարդանանց ճակատամարտը խորհրդանշիչն ու

ղովուրդին ազատ ու անկաշկանդ ապրելաձենն ու յամառ կամքով ու հաւատքով իր ազատութեան եւ հայրենի հողին ամուր ու հաստատ կապուածութիւնը:

Հայը ճակատագրի բերումով, տարբեր ժամանակներու ընթացքին եւ տարբեր թշնամիներու դէմ, միշտ ստիպուած եղած է մղել իրարայաջորդ Աւարայրներ, որոնք մեր ազգային քաղաքական երթին մէջ խորհուրդներու վերածուած են: Այս բոլորին մէջ միշտ բացայայտուած է, իր գոյութեան շարունակականութիւնը ապահովելու վճռակամութեան խորհուրդը:

Ներկայ մեր ազգային կեանքի հոսքին մէջ, ամենօրեայ ներկայութիւն են տակաւին այդ Աւարայրները, իրենց վտանգաւոր մարտահրաւերներով:

Աւարայրը միայն գիտութեան կամ պատերազմի տարագ չունի: Աւարայրի դասական հասկացողութիւնն ու մտեցումը վերջին հաշուով այս օրերուն կ'ենթադրէ քաղաքական, ընկերային, տնտեսական եւ կրթական մարտահրաւերներ՝ հայրենիքէն մինչեւ Սփիւռքի յետին անկիւնը:

Ընդհանուր այս հասկացողութեան մէջ կ'իյնան նաեւ մեր հայրենիքի անվտանգութեան խնդիրը, հայրենիքէն արտագաղթի հոսքը, Հայկական Ցեղասպանութեան փաստերու խեղաթիւրումն եւ այս առթիւ՝ Թուրքիոյ ուրացման քաղաքականութիւնն ու իին ու նոր «Լարախաղերը»:

Մեր հայրենիքին մէջ ազգային առողջ մթնոլորտի ստեղծումը սերտօրէն կ'առնչուի ընկերային հարցերու յարթահարման, արտագաղթի հոսքին, կաշառակերութեան ու փտածութեան դէմ մղուող դժուար պայքարին:

Այս բոլոր մարտահրաւերները, իրենք իրենց պարտադրած կը շարունակեն իբրեւ խոչընդոտ կանգնիլ մեր ազգային գոյատեման, հայապահպանման ու հայակերտումի մեր անխոնջ ճիգերուն առջեւ:

Վարդանանց Աւարայրի խորհուրդը յաջողած էր յաղթահարել մեր հաւաքական երթին սպառնացող բոլոր մարտահրաւերները: Այս կամ այն հանգրուանի գիտութեան բնոյթի Աւարայրը կրնայ պարտութեամբ աւարտած ըլլալ: Սակայն, երբ անիլի համընդհանուր հայեացքով փորձենք դիտարկել հայ ժողովուրդի մղած բազմաթիւ Աւարայրներու շարքը, կը հաստատենք անվարան, որ պայքարներու այս շղթայէն յաղթական դուրս եկած է հայութիւնը:

Եականը ինքնապաշտպանութիւնն է, մեր ապրած բոլոր ժամանակներու պարտադրած պայմաններուն դէմ, կրկնած ենք միշտ: Այսպէս, հայրենիքի մէջ մեր պատմական կրօնի ազգային դիմագիծին սպառնացող աղանդաւորական քաղաքականութենէն սկսելով, հասնելու

հարազատ պտուղն է մեր ժողովուրդի այդ ազատութեան: Աւարայրը ոչ միայն եղած է ինքնապաշտպանութիւն, այլեւ հայու հոգին սնուցանող մեր ազատ, անկախ եւ ինքնուրոյն ապրելու բնագոյային պահանջն ու մեր անընկճելի կամքը:

Անուրանալի է, թէ յանուն հայրենիքի ու հաւատքի ազատութեան մղուած դիւցազնամարտն էր նաեւ 451 թուականին Աւարայրի դաշտին վրայ տեղի ունեցած Վարդանանց պատերազմը՝ ընդդէմ Սասանեան Պարսկաստանի հզօր բանակին:

Այս մէկը պատմութիւն է:

Անելին՝ այդ նուիրական գոհաբերութեան շնորհիւ էր, հայ եկեղեցին Աւարայրի հերոսները դասեց տուրբերու շարքին: Վարդան Մամիկոնեանն ու իր գինակիցները, իբրեւ թարգմանները հայ ազգի ազատատենչ կամքին՝ «վասն հաւատքի ու հայրենեաց» իրենց արիւնը թափեցին ազատութեան ու անկախութեան համար:

Ու երբ էջ առ էջ կը թղթատենք մեր պատմութեան տարբեր ժամանակներուն եւ կամ գանգալան հանգրուաններուն ընթացքին կազմակերպուած ժողովրդային ապստամբութիւնները, մեր առջեւ յըստակօրէն կը պարզուին Հայկէն սկսած մինչեւ մեր ֆիտայական շարժումները, մինչեւ Արցախ, մեր ժո-

ԳԻՐՔ ՆՈՒԻՈՒՇԼՈՒ ՕՐ

Չեփիւռ Պապիկեան-Վազեան

19 Փետրուարը Թումանեանի ծննդեան օրն ու Հայաստանի մէջ պաշտօնականացուած գիրք նուիրելու օրն է:

Ամէն կողմ գիրքերու վաճառքի գեղջեր կան: Գրախանութները խճողուած են յատկապէս մանուկներուն գիրքեր նուիրել փափաքողներով: Մեծ վաճառատուները եւս հացի ու շաքարեղէնի կողքին գեղջուած գիրքերու յայտարարութիւններ գետեղած են. վերջապէս տոնական մթնոլորտ է...

Լսած էի այս նախաձեռնութեան մասին ու երբեմն քաջալերած աշակերտներս, որ իրենք եւս գիրք նուիրեն: Միշտ ալ այս իմաստով տկար փորձեր եղած են՝ գիրքի նահանջն ու գիրքը փրկելու յոյսով:

Ելեկտրոնային գիրքը իր տեղը պիտի չգիշի այլեւս տպագրիչի, բայց մենք յամառօրէն վերջին ճիգ մը ընելը պարտականութիւն կը սեպենք, մա-

նաւանդ թէ գիրքի սիրահար ենք ու մեզի համար ընդունելի չէ նահանջի գաղափարը:

Պարտադրաբար ամբողջ գիրքի ողիսական մը կը հրմշտկէ յիշողութեան ծալքերը:

Տան գրադարանը մաքրելն ու շտկելը ինծի վստահուած էր որոշ տարիքէ մը ետք, իսկ ես մեծ հաճոյքով կ'ընէի այդ աշխատանքը: Այդ գործը չէր վերջանար, կրնար օրեր տեւել ու տան տակնուվրայութիւնը գայրացնել շուրջիններս, բայց չէ որ ես իւրաքանչիւր գիրք, թերթ, պարբերական պէտք է անգամ մը աչքէ անցնէի ու յետոյ վերցնէի կամ չվերցնէի կարդալու յոյսով: «Բագին»-ի, «Բժիշկ»-ի, «Հայրենիք»-ի հաւաքածոները տարբեր հաճոյք ունէին, այլազան նիւթեր, որոնք քեզ ակամայ կը քաշէին: Զօրեղբայրներէս իւրաքանչիւրը իր նախասիրութեան համաձայն բաժանորդագրուած էր պարբերականի մը, իսկ մենք՝ որպէս պապեանական տան ժառանգորդներ, գիրքերուն ժառանգորդները դարձած էինք, երբ հայու ճակատագրով հօրեղբայրներէս իւրաքանչիւրը աշխարհի մէկ անկիւն գաղթած էր:

Նոյն հաճոյքով յետոյ ամէն ցամաքամասէ նոր գիրքեր գնած ու գուրգուրացած եմ անոնց վրայ, մինչեւ որ մեր գիրքերու թիւը կրկնապատկուած է, դարանները անբաւարար դարձած, ու մենք գիրքերը տեղէ տեղ փոխադրելու պարտաւորութեան տակ մտած ենք:

Հետագային գիրքերու սերը մէջս արթնցուց նաեւ գրադարանավարութիւն ուսանելու եւ գայն մասնագիտութեան վերածելու մեծ փափաք մը, որուն համար ալ գիրքեր գնուեցան:

Մեզի պէս ուրիշներ ալ կային, որոնք համար հաճոյք էր գիրք ունենալն ու կարդալը, մինչեւ Սուրիոյ պատերազմին սկիզբը, երբ մեր կեցութիւնն իսկ վտանգուեցաւ: Ուստի ինչպէ՞ս մտածել գիրքերու մասին, որոնք մէկ փամփուշտով կրնային փճանալ:

Պատերազմի համեմատաբար խաղաղ մէկ տարուան Հայաստան այցելութեան ընթացքիս կը հանդիպիմ միջին տարիքի տիկնոջ մը, որուն ազնիւ բնաւորութեան մասին լսած էի, սակայն գինք տեսնելու առիթ չէի ունեցած: Ակամայ այսօր գինք անգամ մը եւս կը յիշեմ:

Պատահաբար այնպէս բերաւ, պարտաւորուեցանք գինք յիշել ու խընդրել, որ հիւանդի մը հսկողութիւնը ընէ: Հոն ես առիթ ունեցայ նաեւ գրուցելու իր հետ: Տիկնիկը, որ երբեմն հիւանդապահութեան եւ երբեմն տան մաքրութեան գործով իր ապրուստը կ'ապահովէր, մասնագիտութեամբ գրադարանավար էր: Առաջին առիթով գրադարանավարութիւն բառը լսելով ներքուստ կը հրճուիմ, նոյն քաշողականութիւնը ունի ինծի համար այդ բառը ինչ որ ունէր տարիներ առաջ, բայց յանկարծ կ'ընկճուիմ ու այդ վայրկեանը մտքես չի հեռանար: Կեանքի պայմանները ստիպած էին, որ ինք ուրիշ գործ աշխատէր, գիրքը սիրելով մեկտեղ: Հիմա ինք ինքնաբաւ է ու ամէն տարի ամառային արձակուրդը նոր տեղ մը անցնելու մասին կը մտածէ, բայց երեւոյթը ակամայ երկար մտածել կու տայ...

Կը նահանջէ գիրքը կամայ թէ ակամայ, գիտութեամբ եւ անգիտութեամբ...

Բայց ամենափոքր ճիգն անգամ իր արդիւնքը կրնայ ունենալ... ու այսօրուան գիրք նուէր ստացած մանուկը վաղուան ընթերցասէրն ու գրադարանավարը կրնայ ըլլալ:

համար մինչեւ Սփիւռքը հայ պահելու եւ հայրենիքի ու Արցախի անվտանգութեան գօտիները անսասան պահելու անհրաժեշտութեան:

Այլ խօսքով, մեր բոլորին համար ինքնապաշտպանութիւնը պէտք է ըլլայ ու մայր իբրեւ ազգային հաւաքական մտայնութիւն: Որովհետեւ Աւարայրեան անհաւասար կռիւ մղելը այս օրերուն մեզի համար պէտք է ըլլայ մենք գլխաւոր մեր թշնամիները լաւապէս ճանչնալու քաջութիւնը եւ յատկապէս ազգային մեր հոգեմատաւոր կառոյցները հաստատ ու կանգուն պահելու աշխատանքը, մեր հաւաքական վճռակամութիւնը եւ մեր գաղութները առողջ ու միատարր պահելու առաքելութիւնը:

Անկասկած, որ այս թելադրանքը, իբրեւ մեծագոյն օրինակ, իբրեւ սրբազան ժառանգ մեզ պիտի առաջնորդէ դեպի ամրապնդում ու գիտակից պատասխանատուութիւն ու պիտի լուսաւորէ մեր ժողովուրդի գոյութեան ճանապարհը:

ՈՒՔՐԱՆԻՈՅ...

Սկիզբ՝ էջ 5

Եւ չպայթելու պարագային) խորքին մէջ ոսկի հաւկիթ ածող հաւ կամ սագ են նման՝ լուսարձակներէ հեռու, «հայրենասիրաբար» գործող ընկերութիւններու եւ անոնց ետին կանգնող՝ պետական մարդոց համար: Գետեւաբար, մարգարտածաղիկին թերթերը փրցողներ կրնան հարց տալ, թէ ի վերջոյ, Ուքրանիոյ մէջ լայնածիր պատերազմի մը պայթումը աւելի շահաւոր պիտի ըլլայ, թէ՞ երկարածագուող տագնապ մը (քնականաբար սա միակ գործունջ է, որ պիտի որոշէ պատերազմի քայլին ճակատագիրը, սակայն սա քողարկուող տարր մըն է):

Չենք շուկան շատ աւելի բացորոշ կ'երեւի «պատերազմի ճարտարարուեստ»ի բեմին վրայ: Նորութիւն չէ, որ արտադրողները, որոնք ընկերութիւններ են, եւ ո՛չ թէ պետութիւններ, ինչպիսի՛ հարկադրանքներու դիմաց կը դնեն բեմին յառաջամասին «պարող» պետական մարդիկը: Գաւառաբար չէ մոռցուած, որ հակառակետական Տոնըլտ Թրամփ մը իր արտասահմանեան առաջին ճամբորդութիւնը կատարեց դէպի Սեուտական Արաբիա, լուսանկարներով գովասանքը ըրաւ ամերիկեան «գեղեցիկ զէնքեր»ու, հրաւիրեց առատ-առատ գնելու անոնցմէ, եւ այդ զէնքերը սկսան աւելի՛ առատօրէն գործածուիլ... Եմէնի մէջ, մոռցուեցաւ, որ կար ժամանակ՝ երբ Իսրայէլն էր արաբական աշխարհին եւ անոր դեկավարի պատմուճանին համար մրցակցողներուն հռչակուած թշնամին: Դիմա, դեմոկրատ Պայտընի կարգն է Ուքրանիան ամերիկեան զէնքերով հրապուրելու, դաշնակիցներուն ախորժակներն ալ յայտնի են (լուսանց գացած է այն պարագան, երբ Ուաշինգթըն «Ֆրանսայի կռնակէն» սուզանաւեր ծախեց Աւստրալիոյ...): Մէկ խօսքով, իշխանութեան գլուխը կանգնողին պատկանելիութիւնը երկրորդական կը դառնայ, երբ երկուքին ալ մղում տուողը Նոյն՝ «չտեսնուող հսկաներ» են:

Բնականաբար «պատերազմի ճարտարարուեստ»ը ունի բազում այլ պտուղներ, որոնք համետեսելու բախտը կ'ունենան «ընտրեալներ»: Նպատակ չունինք այլ երեսներու ցանկագրումն ու մեկնաբանութիւններ կատարելու, ուրեմն բաւականանանք այս մասնակի ուրուագծումով, որմէ անդին տարածուող հորիզոնները անպայման հեռադիտակի չեն կարօտիր:

Ո՛Ր ԿԸ ԿԱՆԳՆԻՆՔ ՄԵՆՔ

Ինչպէս նշեցինք մեր առաջին սիւնակին մէջ, Ուքրանիոյ եւ այլ տարածքներու (Ղազախստանը չմոռնանք) մէջ գարգացող, խորացող տագնապները անխուսափելի անդրադարձ, ազդեցութիւն կ'ունենան Գաւառաբարի ու նման երկիրներու, Կովկասի եւ աշխարհի այլ գօտիներուն վրայ (երանի թէ հակառակն ալ ճիշդ ըլլար, այսինքն, Գաւառաբար եւս հասներ իր տագնապները աշխարհով մէկ հնչեցնելու կարողութեան, օգտուիլ ստեղծուած եւ ստեղծուելիք ալիքներէ):

Վերի նշումները կը կազմեն մասնակի խորապատկերը այն գարգացումներուն, որոնք տեղի կ'ունենան Գաւառաբարի մէջ եւ անոր շուրջը: Ըսել չենք ուզեր, թէ ամէն շարժում, գարգացում կապուած է կամ կախեալ՝ արտաքին իրադարձութիւններէ, սակայն...

Ուրեմն, ՆԱԹՕ-ի (որուն մէկ լարախաղաց անդամն է Թուրքիա) եւ Ռուսիոյ միջեւ ելեւէջող հակամարտութիւններուն (այսօր՝ Ուքրանիա, երեկ՝ Ղազախստան, այլապէս՝ արեւելեան եւրոպական եւ պալթեան երկիրներ, առանց անտեսելու հարաւամերիկեանները) խորապատկերին յառաջամասը կազմող մեր բեմին վրայ է, որ կը խաղցուին մէկ կողմէ՝ Թուրքիոյ եւ Ատրայեյճանի հետ բարեկամութեան ու գործակութեան էջը բանալու, միւս կողմէ՝ Ռուսիոյ եւ ՆԱԹՕ-ին միջեւ ճօճանակուելու քաղաքական-մարտավարական մրցումները: Մեր բեմի օրակագին վրայ ամիջական ապագային կան նաեւ Անթալիոյ համագումարին մասնակցելու, «Չանգեզուրի անցքը պիտի տանք-պիտի չտանք»ի բանալեւերը, մերթ ընդ մերթ մոռացութենէ դուրս բերուող՝ գերիներու տագնապը (Ֆրանսական Նորագոյն բարեխօսութեամբ մը խումբ մը գերիներու տունդարձը այլապէս յուշարար մըն էր մեր դիւանագիտական մեքենային իրավիճակին): Կան, անշուշտ, իրողապէս մոռացութեան տրուած Արցախը (հողեր, ինքնորոշման իրաւունք եւ այլն), գրաւեալ գօտիներու մէջ հայկական մշակութային ժառանգութեան քննաշնչման ՊԵՏԱԿԱՆ Ծրագիրներն ու իրագործումը՝ Թուրքիոյ կողմէ հովանաւորուած Ատրայեյճանի իշխանութիւններուն կողմէ, որոնք հետ անիշաչար ոգիով գործակցելու կը վազեն մեր իշխանաւորները, մոռնալով (եւ համոզել փորձելով որ մեր ժողովուրդն ալ մոռնայ) թէ 15 ամիս առաջ ինչպիսի՛ ոճիրներ գործուեցան Արցախի մէջ, ալ ի՛նչ խօսք՝ Յեղասպանութեան ու հետեւանքներուն մասին: Գաւառ՝ տնտեսական եւ ընկերային բեռներուն ծանրացումը, ընտրական, դատարանային կալուածները, որոնք այլապէս անհրաժեշտ ուշադրութեան առարկայ են...

Նոյն բեմին վրայ, այս ու այն կողմէ կը հնչեն «Ռուսիոյ պետք է յարինք», «Արեւմուտքին պետք է յարինք» ծայրայեղական մարգարեութիւնները, կը գայրանանք, որ մեր խաղաղութիւն մուրալու մեր իշխանաւորներուն ցնորական բարեմտութեան դիմաց, Թուրքիա եւ Ատրայեյճան ամէն օր քիչ մը աւելի՛ ուժեղ կը հնչեցնեն իրենց սպառնալիքները, վարկաբեկիչ խօսքն ու գործը, որպէսզի Գաւառաբար անվերապահօրէն ընդունի մեր պետականութիւնը իրողապէս (ինչո՞ւ չէ, նաեւ իրաւապէս) ջքացնելու միտող առաջադրանքները, եւ ահա Պեղոռուսիոյ նախագահէն վրայ կը հասնի Գաւառաբարի ու նման երկիրներու, Կովկասի եւ աշխարհի այլ գօտիներուն վրայ (երանի թէ հակառակն ալ ճիշդ ըլլար, այսինքն, Գաւառաբար եւս հասներ իր տագնապները աշխարհով մէկ հնչեցնելու կարողութեան, օգտուիլ ստեղծուած եւ ստեղծուելիք ալիքներէ):

...Կարելի է աւելի մանրամասն եւ երկար խօսիլ նաեւ Ուքրանիոյ տագնապին լուծման հետամտող «ճանր հրետանիներուն» եւ անոնց ետին կանգնող՝ գեր-գեր-հզօրնե-

րուն երեւոյզ ու չերեւոյզ հաշիւներուն, հաշուարկներուն մասին, բայց կը նախընտրենք չմտնել այլ բաւիղներու մէջ: Կը մնայ հարց տալ, թէ աշխարհը տագնապեցնող, երեւութապէս սահմանափակ կամ լայնածաւալ պատերազմի մը հաւանականութիւնները ուրուագծող այժմու համայնապատկերին մէջ, ի՞նչ կարելի է ընել՝ «նուագագոյն վնասով պրծելու» համար:

Պատասխան(ներ) գտնելը դիւրին չէ, սակայն նաեւ անկարելի չէ: Իմաստուն պետական ղեկավարութեան մը փնտռուքը, ստեղծուած ալիքներուն միջեւ հաւասարակշռուած նաւավարութեան մը հմտութիւնը աւելի քան բաղձալի են, աւելին, հրամայական են: Գաւառաբարի պետական կառոյցները պետք է բանաձեւեն սխալ եւ վնասաբեր հորիզոններու հետապնդումէն ետդարձ ընելը եւ ՄԵՐ ԱՉԳԱՅԻՆ ՈՒ ՊԵՏԱԿԱՆ ԾԱՌԵՐԵՆ ԲԵՈՂ, անոնց համապատասխան ուղեգիծ մը (քանի մը գիծ նշեցինք, թէ խաղաղարարները ինչպէ՛ս կը հետապնդեն իրենց «մասնակի» շահերը): Որքան բաղձալի պիտի ըլլար, որ այսօրուան իշխանութիւնը ի՛նչ ըլլար նախածեռնողը, սակայն անիկա կրկին ու կրկին, ամէն քայլափոխի ցոյց կու տայ, թէ «այս գործին ատակ մարդը չէ», հետեւաբար, իսկական ընդդիմադիր ճակատներուն, Նոյնինքն ժողովուրդի՛ն կը մնայ պարտականութիւնը պետական վարքագիծը իմաստական սրբագրումի ենթարկելու եւ գայն պահելու հեռու՝ ամբիսավարական եւ սնամէջ քարոզչական, մեր հայրենիքը նոր կորուստներու տանող ուղիներէ: Կրկնենք: Դժուար է այժմու պայմաններուն մէջ, սակայն անկարելի չէ, որովհետեւ քաղաքական կեանքը յարափոփոխ է, պետք է որդեգրել պահուն հարկադրած ճկունութիւնը եւ պատրաստ ըլլալ նա՛եւ որեւէ դրական անակնկալի:

ՄՓԻՒՌԻ...

Սկիզբ՝ էջ 7

Եթէ յայտարարութեան հետ նաեւ ծրագիր մը ներկայացուէր մեզի, թերեւս աւելի յստակ կ'իմանայինք թէ ճիշդ ի՛նչ պետք է ըլլայ մեր դերը, որպէս ժողովուրդ, այս տարուան ընթացքին:

Վեհափառ Գաւառաբար Իր խօսքին մէջ, ներկայացնելով Սփիւռքի տարին կ'ըսէ.

«Անորոշութիւններով ու տագնապներով լեցուն Սփիւռքի ներկայ իրավիճակը, մեր ղեկավար մարմիններն ու մտաւորականները

պետք է մղէ իրապաշտ ոգիով ու պատասխանատու մօտեցումով տագնապելու, մտածելու, քննելու, խորհրդակցելու, Սփիւռքի ներկան վերակազմակերպելու եւ ապագան հունաւորող ճամբաներ ու միջոցներ որոնելու»:

Տագնապիլ, մտածել, քննել, խորհրդակցիլ, վերակազմակերպել, միջոցներ որոնել...

Ահա՛ ամբողջական ծրագրի մը ուրուագիծը: Լաւ կ'ըլլայ գայն գործնականացնելու միջոցներ գտնելու անյապարկ կերպով եւ գնունք իրագործել:

Երանի, հազար երանի, որ այս գեղեցիկ գաղափարը ծնած ըլլար քառորդ դար առաջ, երբ Գաւառաբարի անկախութեան գիտնութեան մէջ մոռցած էինք Սփիւռքի դերը, որ յետոյ, տասնամեակները փաստեցին, այնքան կենսական էր Գաւառաբարի համար: Մեր խանդավառութեան մէջ, փոխանակ Սփիւռքի միջոցները ծառայեցնելիք աշխարհին մեզ, մեր երկիրը եւ Յեղասպանութիւնը ոչ միայն ծանօթացնելու, այլ այդ աշխարհին համոզելու, որ մեր երկիրը իրաւունք ունի խաղաղ ապրելու... Սփիւռքէն կտրեցինք կարգ մը միջոցներ, գնունք Գաւառաբարի ուղղելու համար:

Օրինակ ունենք ԱՄՆ-ի կարեւոր համալսարաններէն մեկուն հրատարակութեամբ եւ անգլերէն լեզուով լոյս տեսնող տարեգիրք մը, որ ամբողջութեամբ նուիրուած էր հայ գրականութեան եւ գրաքննադատութեան, Սփիւռքի ժամանակակից լաւագոյն մտաւորականներէն մեկուն խմբագրութեամբ:

Դարդեցուեցաւ տարեգիրքը, որովհետեւ գայն հոգացող մեծ միութիւնը իր ամբողջ ներուժը որոշէր որ Գաւառաբարի տեղափոխելու չէր կրնար տարին մէկ անգամ լոյս տեսնող հրատարակութեան մը ծախքը հոգալ:

Նման այլ դեպքեր եւս պատահեցան, որոնք մէկ կողմէ Սփիւռքը խեղճացուցին, միւս կողմէ ժողովուրդին հոգեկանը ջլատեցին:

Այսօր սակայն այլ, մեծ աշխատանք մը կը սպասէ մեր բոլորին: Մեծ, իրապէ՛ս հսկայ աշխատանք Սփիւռքի մը մէջ, որուն գլխաւոր յատկանիշը իր խճանկարային վիճակն է:

Պիտի կարենա՞նք Սփիւռքի տարին արժանապատիւ կերպով դիմագրաւել եւ արդիւնաւետ կերպով գայն ամբողջութեամբ բերել:

Այլընտրանք չունինք, արդէն շատ ուշ ենք, պարտաւոր ենք ոչ միայն մենք գմեզ, այլ եւ մեր հայրենիքը պահել:

ՍՕ Խաչ Շրջանային Վարչութիւն		Առողջապահական Յանձնախումբ
ՊԱՇՏՈՆԵԱՅԻ ԿԱՐԻՔ		
ՍՕ Խաչի դարմանատունը կարիքը ունի լիաժամ աշխատանքով հետեւեալ պաշտօններուն.		
1.- Գիւնակներու ընդունման եւ համակարգչային հաշուապահական յայտագիրներու օգտագործման հմտութիւն ունեցող անձի:		
2.- Վկայեալ հիւանդապահ-բուժքոյրի:		
Գետաքրքրուողները կրնան հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն՝		
0967 115286 - 0991 530773:		

ԻՆՉ ԿՐՍԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

-

ԽՈՅ
Եթե կուրորեն վստահիք ձեր բարեկամներուն, ընկերային կեանքի մէջ յուսախաբութիւն կրնաք ապրիլ: Սահման մը դրէ՛ք ձեր եւ այլոց միջեւ:
-

ՑՈՒԼ
Յարաբերութիւններու բարելաւման շաբաթ է: Նոր ընկերութիւններ կրնաք հաստատել, որովհետեւ տիրող ընկերային կացութիւնը ի նպաստ ձեզի է այս շաբաթ
-

ԵՐԿՈՒՐԵԱԿ
Ձեր միտքը մի՛ ծանրաբեռնէք ինչ հարցերով: Դեպի առաջ նայեցէ՛ք եւ նոր ծրագիրներ մշակեցէ՛ք:
-

ԽԵՅՁԵՏԻՆ
Ձեր թանկ ժամերը մի՛ սպառէք բամբասկոտ մարդոց հետ: Հեռու մնացէ՛ք անոնցմէ ու անտեսեցէ՛ք զանոնք:
-

ԱՈՒԾ
Յաջողութիւն գտնելով ձեր շրջապատին նախանձը կրնաք գըրգռել: Ուստի իւրաքանչիւր յաջողութիւն մի՛ յայտարարէք բացայայտօրէն:
-

ԿՈՅՍ
Արուեստի ձեր հակումներուն շնորհիւ պիտի մասնակցիք գեղարուեստական նոր ծրագիրներու մշակման:
-

ԿԵՒՈՔ
Աշխատասեր եք: Աշխատանքային ձեր աշխուժութիւնը գսպեցէ՛ք երբեմն, որպէսզի գերյոգնածութիւնը չընկճէ ձեզ:
-

ԿԱՐԻՃ
Յոռեմտես եք այս շաբաթ: մի՛ մոռնաք, որ կեանքը դպրոց է, փորձեցէ՛ք դասեր քաղելով զգուշանալ փորձութիւններէ:
-

ԱՂԵՆԱՒՈՐ
Գործի նոր գաղափարները յաջողութեամբ պիտի պսակուին ու համբաւ պիտի ունենաք նոր միջավայրերու մէջ:
-

ԱՅԾԵՂՋԻՐ
Ձեր սիրելիները կը փորձեն ամեն ջանք ի գործ դնել ձեզ գոհացնելու համար: Գնահատեցէ՛ք անոնց ջերմութիւնը:
-

ՋՐՅՈՍ
Այս շաբաթ վեճեր ունեցաք միութեանական ընկերներու հետ: Մարդիկ յաճախ տարբեր մտածելակերպ ունին, ուստի մի՛ նեղաւաք անոնց քննադատութիւններէն:
-

ՁՈՒԿ
Վերապահ եղէք ընկերային միջավայրի մէջ: Ձեր գաղտնիքները մի՛ բացայայտէք բոլորին: Լուռ աշխատեցէ՛ք:

ԽՄՃԱՆԿԱՐ

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԴԻՄԱԿԱՒՈՐՈՒՄ

Բարեկենդանի ամենաբնորոշ յատկանիշներէն է դիմակաւորումը: Բարեկենդանին ծպտուելու, կերպարանափոխուելու մասին գոյութիւն ունին շարք մը տեղեկութիւններ:

Դիմակաւորումը՝ որպէս ծեսի բաղադրամաս, կը կապուի նախնեաց պաշտամունքին հետ: Հայկական Բարեկենդանը ունեցած է իւրօրինակ Ձմեռ Պապ: Վ.Վ. Տեր Մինասեան կը յիշատակէ Ս.Սահակ Պարթեւի տօնին տունները շրջող եւ օրինող Մենծ-Պապուկը: Մենծ-Պապուկի ժամանումը կ'ազդարարէր Բարեկենդանի սկիզբը:

Ա.Արք. Մանուկեանը նոյնպէս կը յիշատակէ Բարեկենդանին եկող Պարթեւ-Մենծ Պապուկը, որ կու գար գթակը գլխուն, գաւազանը ձեռքին, ոչխարի մորթ հագած: Ան կը մօտենար գինիի կարասին, իւրաքանչիւրին բաժակ մը գինի կու տար եւ կ'ըսէր. «Եկաւ Մենծ-Պապուկը, հազար բարով մեր Բարեկենդանին»:

Դիմակաւորումը կերպարներէն է Բարեկենդանի Բուն օրուան երեկոյեան տունները յայտնուող մէյմուկը: Ձաւախքի մէջ նմանատիպ կերպարը կը կոչուէր դադի:

Յաճախ անոր երեսին ալիւր կը քսէին, այծի մազէ հիւսուած մօրուք կը տեղադրէին դէմքին, հագուստի մէջ կը փաթթէին զինք եւ ձեռքին երկար ձող կամ ակիշ տեղադրելով կը պտտոցնէին տունէ տուն: Այցելուները կը շնորհաւորէին տանտերերը, իսկ մէյմուկը տանտիրոջմէն անպայման ընծայ մը կ'ուզէր, ստանալէն ետք միայն կը հեռանար:

Դիմակաւորման ընթացքին տղաքը յաճախ կը հագնէին աղջիկներու հագուստ, փոքրերը՝ մեծերու, երբեմն ալ՝ ծաղրածուի: Արտաքինը պէտք է ըստ կարելոյն ծիծաղաշարժ ըլլար: Դէմքերուն կ'անցընէին ծիծաղելի դիմակներ կամ կը ներկէին մուրով, ալիւրով ու ածուխով:

Նոր Նախիջեւանի դիմակաւորները հարսնքաւորներու, հոգեւորականներու, բոշաներու, գօրավարներու զանազան խումբեր կը կազմէին: Անոնք տունները կ'այցելէին, չէին խօսէր, բայց կ'երգէին եւ կը պարէին:

Դիմակահանդէսի նպատակը ուրախութիւն եւ ծիծաղ սփռելն էր:

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԽՈՅԱՆՈՅ

Բարեկենդանի օրերու ամենաբնորոշը, սակայն, կերակուրներու առատութիւնն ու այլազանութիւնն էր: Անպայման իւրաքանչիւր ընտանիք, նիւթական իր հնարաւորութիւններուն չափով, կը մորթէր հորթ, այծ, ոչխար կամ հաւ:

Սովորական օրերուն գիւղացին հազուադէպօրէն կը մորթէր իր տան անասունները, սակայն Բարեկենդանի ամառային արմատներուն մէջ կայ գոհաբերութեան գաղափարը, յանուն յաջողակ երկրագործական տարե-

սկիզբի, մատաղով սիրաշահած են աստուածները՝ խնդրելով բերքի առատութիւն:

Բարեկենդանի տօնի ամենազանազան ճաշատեսակներն են՝ փաթիլլան (պանիրով կամ միսով տապակուած խմորեղէն), ամիճը (լեցուած հաւ կամ հնդկահաւ), հալվան, փախլաւան, սըռոնը (թանապուրի մէջ եփած խմորէ գնդիկներ), սեմսեկը,

ծուածեղը, գաթայի տեսակները, աղանձը, փոխիւնձը, կոլուակները, խորովածներն ու խաշլաման:

Ռաֆֆի Սիլահեան

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԵՆ

- Սուրիոյ պասքեթի աղջկանց Բ. դասակարգի ախոյեանական մրցումներուն, ՅՄԸՄ-ի կազմը 73-62 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Լաթաքիոյ Թատամունը: Ա. խմբակի առաջին դիրքը գրաւեց Յուրիէն, որուն յաջորդեց ՅՄԸՄ-ը:

- Սուրիոյ պասքեթի տղոց հաւաքականը մէկ շաբթուան տեւողութեան ուսումնամարզական հաւաք մը ունեցաւ Միացեալ Էմիրութիւններու մէջ, ուր կատարեց երկու բարեկամական հանդիպումներ Շարժայի ակումբին հետ: Առաջին հանդիպումին հաւաքականը ետխաբարեցաւ ձախողութեան, սակայն կրցաւ յաղթական աւարտել երկրորդ հանդիպումը:

Աւելցնենք, որ Համաշխարհային գտման մրցումներուն, Սուրիոյ հաւաքականին կը սպասեն երկու կարեւոր հանդիպումներ, առաջինը՝ Պահ-Ելիին, իսկ երկրորդը՝ Իրանի հաւաքականներուն դէմ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՋՄԵՆԱԿՅԻՆ ՈՂԻՄՊԻԿԱԿԱՆ ՄՐՅԱԵԱՐՔԸ ՎԲԱՐՏԵՑԱՎ

Կիրակի օր աւարտին հասաւ 24-րդ ողիմպիական ծմեռնային «Փեքին 2022» մրցաշարքը, որ տեղի ունեցաւ Չինաստանի մէջ 4-20 Փետրուարին:

Աւարտական հանդիսութեան ողիմպիականի միջազգային դաշնութեան նախագահ Թովմաս Պախ բարձր գնահատեց մասնակից խաղացողներն ու պատուիրակութիւնները, որոնք յաջողեցան լաւագոյնս ներկայացնել իրենց երկիրները: Ապա ան ողիմպիական դրօշը յանձնեց Իտալիոյ պատուիրակութեան, նկատի ունենալով, որ 2026-ի մրցումները տեղի պիտի ունենան Իտալիոյ մէջ: Յայտնենք, որ տոյն ողիմպիականին մասնակցեցան 2911 մարզիկներ, որոնք ներկայացուցին 91 երկիրներ: Ախոյեանութեան աղիւսակին առաջին դիրքը գրաւեց Նորվեգիան՝ ապահովելով 37 մետալներ, որոնցմէ 16-ը ոսկի, 8-ը արծաթ եւ 13-ը պրոնզ էին:

Երկրորդ դիրքը գրաւեց Գերմանիան, իսկ երրորդ հանդիսացաւ Չինաստանը:

ՓԱՐԻՉ ՍԱՆ ԺԵՐՄԱՆ ԱՆԱԿՆԿԱԿԱՆ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԿՐԵՑ

Ֆրանսայի ֆութպոլի ախոյեանութեան 25-րդ փուլի մրցումներու ծիրին մէջ, Փարիզ Սան ժերման անակնկալ պարտութիւն մը կրեց՝ 3-1 արդիւնքով զիջելով Նանթին: Յաղթական խումբի երեք կոլերը նշանակեցին Ռանտալ Զոլունը, Զոնթին Մերլինն ու Լոտովիքը: Հանդիպումի առաջին կիսախաղի միակ կոլը նշանակեց Նեյմար ժունիորը՝ 47-րդ վայրկեանին:

ՌԵԱԼ ՄԱՏՐԻՏՆ ՈՒ ՊԱՐՏԵԼՈՆԱԿ ՄԵՑ ՅԱՐՁԱՆԱԿՆԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՑԻՆ

Սպանիոյ ախոյեանութեան 25-րդ փուլի մրցումներուն, Շաբաթ օր, մայրաքաղաքի Ռեալ Մատրիտը 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Տեփորթիօ Ալավեսը: Ռեալի բոլոր կոլերը արձանագրուեցան երկրորդ կիսախաղին: 63-րդ վայրկեանին, Ասենսին նշանակեց առաջինը, որմէ քանի մը վայրկեան տեք Վինսիսոս ժունիորը կրկնապատկեց արդիւնքը: Նախքան հանդիպումի աւարտը, Զարիմ Պենսեման տուգանային հարուածով նշանակեց երրորդ կոլը: Կիրակի օր Պարսելոնան դարձեալ նկատելի արդիւնքով կրցաւ պարտութեան մատնել Վալենսիան: Հանդիպումը տեղի ունեցաւ Վալենսիոյ դաշտին վրայ եւ աւարտեցաւ 4-1 արդիւնքով:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 379)

Պատրաստեց՝ Մարինա ԶիլԱբօշեան-Պօղիկեան

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1						■				■		
2							■					■
3								■			■	
4			■	■	■							
5	■					■						
6		■			■					■		
7	■				■	■					■	
8								■				
9					■				■			
10			■							■		
11								■				
12	■											■

Հորիզոնական

1. Ոսկիի, արծաթի մասնիկներ: Տերեւներով պատրաստուած ըմպելիք: Տարի:
2. Ստեղծող: Միայն:
3. Աստուածային:
4. Հակառակ՝ 3004: Տաղաչափուած քերթուած:
5. Հնձելու գործիք:
6. 16 էջնոց ծաւալ ունեցող տպագրական գործ: Ծոյլ:
7. Հակառակ՝ ժամանում:
8. Անխարդային: Թունաւոր օձ:
9. Հակառակ՝ անձնական դերանուն: Արական անուն:
10. Հակառակ՝ 4300: Հակառակ՝ հեռու, օտար: Երկբարբառ: Եական բայ:
11. Մանելու գործիք: 5008:
12. Վարդան Արեւելցիի քերականագիտական աշխատութիւններէն. «Մելնութիւն»:

Ուղղահայաց

1. Շատ գարդարուն:
2. Հակառակ՝ իգական օտար անուն: Տօթ:
3. Մայր: Իշխանութեան գաւազան: 45:
4. Արական անուն: Կեանք տուող:
5. Հպարտութենէն ուռած: Արական անուն:
6. Տառի մը անունը: Արական անուն:
7. Շիրվանզադէի ֆիլմի վերածուած վեպերէն: Հակառակ՝ աղբիւր:
8. Հակառակ՝ տառի մը անունը: Անսկզբնատառ՝ լարաւոր նուագարան մը: Տառի մը անունը:
9. Գրաբար՝ ո՞ր: Տէր չունեցող: Իգական անուն:
10. Մահի վիշտ:
11. Աչք: Ձայնաւոր տառեր: Միսք Մեծարեցի բանաստեղծութիւններէն:
12. Խառնատառ՝ անտուկ: Ժողովրդային ասացուածքը կ'ըսէ. «Միկէտ Շուշանը գարդարուի, կ'արձակուի»:

ԽԱԶԲԱՌ (ՄԽ 378)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	դ	ա	ա	ա	ա	ա	ն	ա	ա	բ		
2	բ	ա	ա	ա	կ	ա	բ	ա				
3	ա	խ	ա	ա	ա	ն	ճ	ն				
4	ն	օ	բ	ա	կ	ն	հ	ն				
5	խ	ա	ն	յ	ն	ա	ն	ն	ա			
6	կ	բ	ի	ւ	դ	կ	ա	ւ	բ			
7							ն	ի	ա			
8	մ	խ	ա	կ	ն	ա	ո	ն				
9	յ	ա	բ	ճ	ն	ն	ն					
10	ա	ն	կ	զ	բ		ա	ո	բ			
11	ն	ի	ա	ն	ա	ւ	ի					
12	զ	ա	ն	ա	ն	բ	ւ	ն	օ			

ԼՈՒՐԻՆ

Երկուշաբթի 28/2 10° 19°	Երեքշաբթի 1/3 8° 17°	Չորեքշաբթի 2/3 8° 16°	Հինգշաբթի 3/3 7° 15°	Ուրբաթ 4/3 6° 15°	Շաբաթ 5/3 6° 15°	Կիրակի 6/3 6° 15°
---	--	---	--	---	--	---

ՖՈՒԹՊՈՒԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՅ ԵՐԵՒՈՅԹ

Գ.

Ճորճիկ Ռաստկելենան

Ֆուտբոլի Դաշնության՝ ֆետերասիոնի, պատիժին պատճառով երկրորդ դասակարգի վերջին դիրքի վրայ գտնուող Հայկաի ՅՄԸՄ-ի ֆուտբոլի խումբը, 1964-1965-ի եղանակի ախոյեանության արդար-

խաղի վերջին 10 վայրկյանի ընթացքին մրցումին պատկերը՝ 2-1-ը, բարեփոխել 3-2-ի, ի նպաստ ՅՄԸՄ-ին: Ի վերջոյ, ՅՄԸՄ յաջողեցաւ տիրանալ մրցաշարքի ախոյեանութեան տիտղոսին ու բաժակին, հա-

օրէն, արժանավայել կերպով փառաւոր յաղթանակ մը արձանագրեց՝ տիրանալով Սուրիոյ Արաբական Հանրապետութեան ֆուտբոլի «մումթազ» դասակարգի առաջին ախոյեանութեան տիտղոսին ու բաժակին: Ապա խումբը աստիճան առ աստիճան բարձրացաւ ախոյեանութեան գահին եւ հոն բազմեցաւ դժուար, սպառնիչ մարաթոնեան մաքառումէ ետք:

1963-ի ամրան, բամպակի բաժակի մրցաշարքի ակարտական մրց-

կառակ իրաւարարներու թափած ապաշտորի ջանքերուն, բացայայտ անարդարութեան եւ բացարձակ կողմնակալութիւն արտայայտող սուլիչներուն:

Յաջորդ օրը, Հայկաի ֆետերասիոնը իր արտակարգ նիստով հետեւեալ անարդար որոշումները գոյացուց.

1- ՅՄԸՄ-ի խումբը 6 ամիս կախակայել եւ այս միջոցին անոր մարզական գործունեութիւնը սառեցնել:

2- Երկու խաղացողներ՝ եղբ. Սահակ Եղոյեան մէկ տարիով, իսկ եղբ. Սարգիս Զեօշկերեան (նեկրօ) վեց ամիսով կախակայել:

Այս միջոցին Սուրիոյ ֆետերասիոնը «մումթազ» դասակարգի նոր դրութիւն մը հաստատեց եւ այսպէս ունեցանք «մումթազ» առաջին եւ երկրորդ դասակարգեր: Ապա թելադրեց բոլոր ֆետերասիոններուն, որ իւրաքանչիւրը այս նոր դրութեամբ իր նահանգին մէջ գտնուող մրցումներ կազմակերպէ:

Դժբախտաբար ՅՄԸՄ-ի խումբը դուրս մնաց գտնուող այս մրցաշարքէն՝ ստացած անարդար պատիժին հետեւանքով եւ ինքնաբերաբար դատապարտուեցաւ երկրորդ դասակարգի վերջին դիրքին վրայ մնալու:

Սուրիոյ ֆետերասիոնի յաջորդ քայլը եղաւ կազմակերպել մրցումներ՝ իւրաքանչիւր դասակարգի ախոյեանը ճշդելու համար:

ՅՄԸՄ-ի խումբը իրաւունք ունեցաւ այս խաղերուն մասնակցելու:

Այսպէս ՅՄԸՄ-ի խումբը քայլ առ քայլ, հաստատ հաւատքով, աննկուն կամքով, գործակցական ջանքերով յաջողեցաւ իր արժանավայել տեղը գրաւել «Մումթազ» խումբերու շարքին, եւ մասնակցիլ 1964-1965 եղանակի ախոյեանութեան մրցաշարքին՝ 5-0 բացառիկ արդիւնքով յաղթել ետք Վասպուրականի կազմին, որ հարկադրուած իր տեղը գիշեցաւ ՅՄԸՄ-ին:

Այսպիսով, ՅՄԸՄ «Մումթազ» դասակարգին մէջ, Հայկաի Ահլիի կողքին իր արդար դիրքը ապահովեց:

Յաջորդին, պիտի ներկայացնեմ 1965-ի ախոյեանութեան ակարտական երթի ու դարձի մրցումները:

ցումին, ՅՄԸՄ 3-2 արդիւնքով յաղթել ետք Հայկաի Ահլիին, տիրացաւ մրցաշարքի բաժակին, շնորհիւ եղբայրներ Գրիգոր Սեւտալեանի (2) եւ Գօգօ Զիլեճեանի (1) նշանակած կուլերուն:

Այս մրցումին, իրաւարարներու աններելի, բացայայտ կողմնակալութեան եւ անարդարօրէն հնչող սուլիչներուն ակնատեսը ըլլալով, ՅՄԸՄ-ի համակիրները, թէեւ մրցումի ընթացքին կրցան իրենց ջիղերուն տերը ըլլալ, սակայն անոնց համբերութեան բաժակը ի վերջոյ յորդեցաւ, երբ իրաւարարներու անարդարութիւնը հասաւ իր գագաթնակէտին եւ պատճառ դարձաւ խլրտումներու ու ընդվզումի:

Այս կացութեան որպէս հետեւանք մրցումը որոշ ժամանակ կանգ առաւ: Ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ անդորրութեան հաստատումէն ետք մրցումը շարունակուեցաւ:

ՅՄԸՄ-ի անզուգական եղբայրներուն հետ միասին յաջողեցանք

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ ՀԱԼՊԱՅԱՅ ԳՐՈՂ ԼԵՒՈՆ ՇԱՌՈՅԵԱՆԻ ԵՐԿՈՒ ՀԱՏՈՐՆԵՐԸ

Ա) «ԴԵԳԵՐՈՒՄՆԵՐ...» ՇԱՐՔԻՆ ԵՐՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

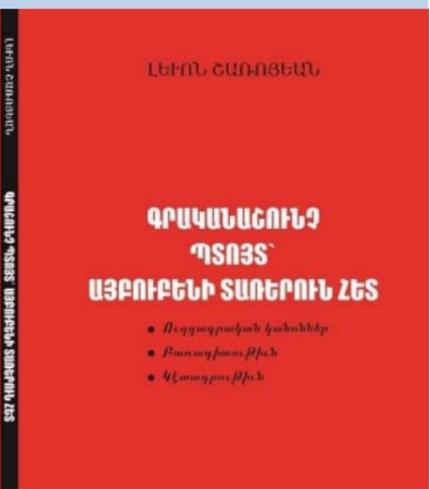
Անցեալ շաբաթ լոյս տեսաւ հալէպահայ մտաւորական, գրող Լեւոն Շառոյեանի «Դեգերումներ Հայ Գիրի Եւ Պատմութեան Գետեգրին» երրորդ հատորը: Շարքին Ա. հատորը հրատարակուած էր 2016-ին, իսկ երկրորդը՝ 2018-ին: Հեղինակը դիմատետրի իր էջին վրայ կ'արձանագրէ, որ Նորատիպ Գ. հատորը (2022 թուակիր) արտաքին կերպարանքով ու ծաւալով նախորդներուն հարազատ կրկնօրինակն է: Այս եւս 320 էջ է ու պատկերազարդ, տպուած է Հայկաի «Ոսկետառ» տպագրատան հոգածութեամբ: «Երբոր ձեռք առնէք Նորատիպ հատորը, հրաշալի առիթներ պիտի գտնէք այնտեղ՝ դեգերելու համար ԺԹ. դարու կէտերէն մինչեւ մեր օրերը երկարող ժամանակահատուածին մէջ: Նախ պիտի ժամադրուիք Վոսփորի գեղածիժաղ ափերուն ու շնչէք այն եզակի մթնոլորտը, գոր մեզ մէ մէկուկէս դար առաջ շնչած էին Սկրտիչ Պէշկիթաշլեաններն ու Սրբուհի Տիւսաբները: Յետոյ անցում մը պիտի կատարէք դէպի մեր կորուսեալ գաւառը՝ հետինոտն շրջելու համար Սրուանձտեանց Գարեգին վարդապետին հետ թեւանցուկ, վերջաւորութեան հասնելու համար Սեբաստիա, ուր ձեզ պիտի ողջունէ Բրգնիկի մեծանուն գաւազը՝ Դանիէլ Վարուժան: Սեբաստիոյ մէջ, պահ մը, պիտի հիւրընկալուիք բաւասեր ու կրթական մշակ Կարապետ Գաբիկեանի յարկին տակ: Ան հպարտութեամբ ցոյց պիտի տայ ձեզի իր թանկարժէք ուսումնասիրութիւնները: Յետոյ ման պիտի գաք Խարբերդի ու անոր ոսկեղէն դաշտին մէջ,

մերթ հանդիպելով Թլկատիցիին ու մերթ Բենիամին Նուրիկեանին, որ պիտի պատմէ ձեզի Ամերիկայի կեանքէն ու ցոյց տայ իր հրատարակած «Նոր գիր» հանդէսի հաւաքածոները: Շահան Ռ. Պերպերեանն ալ պիտի ողջունէ ձեզ արտագին: Խոհուն իմաստասերի իր գրոյցներով պիտի հմայէ բոլորը: Պիտի պատմէ Պոլսոյ, Գահիրէի, Երուսաղէմի ու Անթիլիասի իր ուսուցչագործական տարիներէն: Այնուհետեւ երկիւղածութեամբ պիտի թակէք դուռը Երուսաղէմի հայոց Սրբոց Յակոբեանց դարաւոր վանքին: Պիտի դեգերիք վանքին շուրջբոլորը՝ ձեր հանապազօրեայ հացը կիսելով Դուրեան եւ Գուշակեան գմայլելի պատրիարքներուն հետ, ձեր կողքին ունենալով Աղաւնունի ու Պողարեան սրբազանները, Եղիվարդը, բանաստեղծ Անէլն ու արձակագիր Վահրամ Մավեանը: Դեռ գրոյցի պիտի նստիք ժամանակակից դեմքերու հետ եւս.- Մխիթարեան հայրեր, տղքթ. Ռ. Ճեպեճեան, գրագետ Ռ. Հատտեճեան ու մանաւանդ Կ. Պոլսոյ տարաբախտ Մետրոպ պատրիարքը, որուն թարմ շիրիմին դիմաց, իր բարոյական ներկայութեան առջեւ, պիտի խոկաց երկարօրէն...»:

Բ) «ԳՐԱՎԱՆԱՇՈՒՆԳ ՊՏՈՅՏ՝ ԱՅԲՈՒԲԵՆԻ ՏԱՌԵՐՈՒՆ ՀԵՏ»

Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան հովանաւորութեամբ Հայկաի մէջ լոյս տեսաւ արեւմտահայերէսի ուղղագրութեան եւ կէ-

տարողութեան նուիրուած հանրամատչելի նոր ուղեցոյց մը: Նորատիպ հատորը, որ բաղկացած է 156 էջերէ, կը կրէ «Գրականաշունչ Պոլոյտ՝ Այբուբենի Տառերուն Հետ» խորագիրը: Գիրքին հեղինակն է հալէպահայ ծանօթ գրող, մամլոյ աշխատակից եւ կրթական մշակ Լեւոն Շառոյեան: Հատորը թէեւ բնոյթով գերազանցապէս քերականական գործ մը կը նկատուի, սակայն գրի առնուած է դիւրամատչելի լեզուով եւ կրնայ ընթերցանութեան գիրքի մը պէս հեզասահ կարդացուիլ՝ իր մայրենի լեզուն բարելաւելու եւ անոր ուղղագրական կանոններուն ծանօթանալու փափաք ունեցող ամեն տարիքի հայորդիի կողմէ: Սակայն անկա մասնաւորաբար օգտակար պիտի ըլլայ սփիւռքահայ վարժարաններու հայերէնաւանդ ուսուցիչներուն, բարձրագոյն կարգերու աշակերտներուն եւ հայագիտական հիմնարկներու ուսանողներուն համար: Հատորին յառաջաբանը ստորագրած է լիբանանահայ ծանօթ քերականագետ տղքթ. Արմենակ Եղիայեան: